

Komáromi Szőnyi Színes Óvoda

ÁTDOLGOZOTT
HELYI ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM

2024.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az óvoda adatai
2. Az óvoda sajátos arculata, jellemzői
  - 2.1. Az óvoda rövid bemutatása
  - 2.2. Személyi feltételek
  - 2.3. Tárgyi feltételek
  - 2.4. Az óvodai élet megszervezése
3. Óvodai nevelésünk célja, alapelvei
  - 3.1. Gyermekkép
  - 3.2. Óvodakép
4. Az óvodai nevelés alapvető keretei
  - 4.1. Az egészséges életmód alakítása
  - 4.2. Érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelés
  - 4.3. Anyanyelvi nevelés
5. Az óvodai élet tevékenységiformái
  - 5.1. Játék
  - 5.2. Verselés, mesélés
  - 5.3. Ének - zene, énekes játék, gyermektánc
  - 5.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka
  - 5.5. Mozgás
  - 5.6. A külső világ tevékeny megismerése
  - 5.7. Munka jellegű tevékenységek
  - 5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás
6. Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei
7. Az óvoda kapcsolatrendszere
8. Gyermekvédelem
9. A sajátos nevelés igényű gyermekek nevelése
10. Az óvoda nevelési munkájának ellenőrzése, értékelése
11. Érvényességi rendelkezések
12. Legitimációs záradék

1. AZ ÓVODA ADATAI

Az óvoda neve (az intézmény típusának meghatározásával)	Komáromi Szőnyi Színes Óvoda
Rövid neve:	Színes Óvoda
Az óvoda OM azonosítója:	031684
Az óvoda székhelye	2921 Komárom, Kossuth L. u. 9.
Az alapító szerv neve és címe:	Komárom Város Önkormányzata, 2900 Komárom, Szabadság tér 1.
Alapító okirat száma:	KP/1435-5/2023.
A fenntartó neve és címe:	Komárom Város Önkormányzata, 2900 Komárom, Szabadság tér 1.
Irányító szerv neve:	Komárom Város Önkormányzat Képviselő – testülete
Ellátandó alaptevékenységek:	Alaptevékenységi besorolás az Alapító Okirat szerint: ·851020 Óvodai nevelés Kormányzati funkció: · 091110 óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai · 091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai · 091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai -096015 Gyermekeképzés köznevelési intézményben
Az intézmény nevelési funkciójával kapcsolatos előírások	Az intézmény nevelési funkciót tölt be.
Óvodai csoportok száma:	4
Az intézménybe felvehető maximális gyermeklétszám:	93 fő
Csoportonkénti maximum létszám:	25 fő
Az óvoda vezetője:	Györffy Tünde Anita

2. AZ ÓVODA SAJÁTOS ARCULATA, JELLEMZŐI

2.1. Az óvoda rövid bemutatása

„Klasszikus oktatásnak épülete állandó tatarozás alatt áll. Régi épület ez, amely struktúrájában valamennyi korszak jegyeit magán hordozza. S hogy áll még ez a ház, azt ezeknek a folyamatos renovációknak köszönhetjük. Ha nem változtatnánk többé rajta, hamarosan összeomlanék.”
(Anatole France)

Történeti áttekintés az óvoda életéből és átalakulásából:

Intézményünk, mely 1898-óta végzi a körzet óvodás korú gyermekeinek ellátását, nagy múlttal rendelkezik.

A kezdetekben Komárom várossal egyesített Szőny község óvodája volt, majd a város VI. sz. óvodája lett.

Az évek során az óvoda 5 csoportosra bővült, generációk sora adta egymásnak a kilincset.

1998. év szeptemberében ünnepeltük meg óvodánk fennállásának 100. évfordulóját.

A 90-es években az innovatív törekvések pozitívumaira nyitott óvodapedagógusok számos új módszer alkalmazásával, körülményeiket, lehetőségeiket kihasználva a gyermekek életét színesebbé téve, az ismeretek szerzésében élményeket, tevékenységeket biztosítva, sajátos arculatot adtak óvodánknak. Ekkor készítette el a nevelőtestület az óvoda saját nevelési programját.

Az óvodai életet a gyermekek számára vonzóvá, színessé, a családi nevelést optimálisan kiegészítővé szeretnénk tenni. Ezért vettük fel a Színes Óvoda nevet. Büszkéek vagyunk múltunkra, az itt dolgozók munkájára, az óvodapedagógusok nyitottságára, melyet gyermekszeretetük motivál.

Jelenleg 4 óvodai csoporttal, 93 férőhellyel látjuk el a gyermekek nevelését.

Intézményünk Komárom város szőnyi városrészén helyezkedik el, mely kertvárosi jelleggel csatlakozik a településhez.

A régi, nagy múlttal rendelkező intézmény falusias környezetben, a hagyományokra építve, mégis modern szellemiséget követve végzi a körzet óvodás korú gyermekeinek ellátását.

Környezetünk optimális a gyermekek világgal való, minél szélesebb körű ismerkedéséhez.

Itt folyik hazánk legnagyobb folyója a Duna, közelünkben halastó van játszótérrel, szántóföldek, patak övezik a falut.

Tőzsomszédságunkban a volt Gyürky kastély természetvédelmi területe nyújt számtalan lehetőséget a természeti környezet megismerésére.

Udvarunk növényeivel, fáival, sziklakertjével, kerti tavával, a sok-sok virággal, lugasával, a játékszerekkel kiegészítve, szintén sok élmény forrása. Úgy érezzük, ennél jobb környezetet nehezen találhatnánk egy óvodának.

Intézményünk rendelkezik saját alapítvánnyal – SZŐNYI SZÍNES ÓVODÁÉRT ALAPÍTVÁNY – melynek támogatásával lehetőségünk nyílik eszközeink, és játékaink bővítésére.

Óvodánkban a társadalom valamennyi rétegének gyermeke jelen van, s ez egészséges szociokulturális összetétel eredményez. Ugyanakkor feltételez az óvoda részéről egy nagyon tudatos fejlesztést a hátránykompenzálásban és tehetséggondozásban. Igyekszünk megfelelni az új társadalmi igényeknek, innovatív és minőségi változásokat kezdeményezünk. (kirándulások, színes gyerekprogramok, az életkori sajátosságoknak megfelelő kulturális műsorok).

A társadalmi és gazdasági környezet gyors változásai nyomán egyre több elvárás fogalmazódik meg az intézményes neveléssel szemben. Mindennapi munkánk során egyre gyakoribb az a tapasztalat, hogy a gyermekek egészséges, élmény gazdag fejlődésében megnőtt a mi felelősségünk. A kialakult versenyhelyzet, a megváltozott pedagógusszerep, a szabad óvodaválasztás, a szakmai autonómia mind hozzájárultak ahhoz, hogy különös figyelmet fordítsunk fejlesztőmunkánkra és partnerközpontú működésünkre.

2.2.Személyi feltételek

Az óvodapedagógus modell szerepe.

Óvodánkban teljes napi nyitvatartás esetén, gyermekcsoportonként két óvodapedagógus látja el a nevelőmunkát, melynek eredményességét befolyásolja elméleti felkészültségük, belső emberi tulajdonságaik. Ez utóbbiak közül a három legfontosabb a hivatástudat, az igazi szeretet és türelem.

Az egy csoportban dolgozókat igyekszünk úgy kiválasztani, hogy személyiségjegyeik kiegészítsék egymást, így nevelőmunkájukat összehangolva, egymásra építve, magas színvonalon végezzék.

Alapvető vonásként minden pedagógustól elvárjuk a humanizmust, a gyerekek iránti szeretetet és megértést. Fontos, hogy a pedagógus a gyermek szemében követésre méltó magatartási modellé váljon, utánzásra késztesen. Programunkban az óvodapedagógus szinte „átveszi” a gyermek óvodai életében az „anya” szerepét. Az óvónő bánásmódja, az eltérő szükségletek, érzelmi állapotok és hangulatok iránti toleranciája a gyerekek egymás közötti kapcsolatában mintát jelent. Az, hogy az adott helyzetben mi tűnik a leginkább megfelelőnek, a tevékenység tartalma, a gyerekek életkora és sajátosságai, eddigi tapasztalatai és elképzelései alapján alakítja ki.

Nevelőmunkánkban a gyermekekkel való kapcsolatunk aktív és kölcsönös. Azt a nézetet valljuk, hogy nemcsak mi pedagógusok irányítjuk a gyermeket, hanem a gyermek is hat ránk. A gyermek okos szeretetével, pozitív emóciókat keltve, igen kedvező légkör alakítható a nevelői hatások befogadására.

Az óvodapedagógus feladata a nevelés feltételeinek biztosítása, a nyugodt, barátságos, biztonságos, szeretetteljes és esztétikus környezet, kellő hely és idő, a különböző tevékenységekhez szükséges eszközök, a valóságos és improvizált élmények, ötletek, ösztönző hatású problémahelyzetek teremtése, tervezése és megvalósítása. Elengedhetetlen tulajdonság ezekhez a biztos tudás, melyet fokozatosan megújítunk, a spontaneitásra való képesség, a gyermekszeretet, melyhez hozzátartozik a gyermeki egyéniség tisztelete, a tapintat, az empátia. Az óvodába érkező gyermekek alapos megismerésének és szakszerű fejlesztésének alapvető feltétele az óvónők folyamatos önképzése, továbbképzése, önálló tanulása. Célunk a program megvalósítását segítő szakvizsgák, további szakképesítések, megszerzése.

A csoportok munkáját egy-egy dajka segíti. Dajkáink mindegyike dajka szakképesítéssel rendelkezik.

Óvodai programunk megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangoltan működik, mert a dajka a pedagógiai munka közvetlen segítője. Magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van

szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztassuk az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről és módszereiről. Folyamatosan tájékoztatjuk őket arról, hogy a nevelési célok érdekében, hogyan kívánjuk a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani.

Az óvodapedagógusok munkáját egy fő pedagógiai asszisztens segíti.

Sajátossága az óvodának, hogy a logopédus helyben látja el gyermekeinket, külön kezelőhelyiségben. Szükség esetén a város alkalmazásában álló utazó gyógypedagógusok segítségét is igénybe vehetjük.

Óvodánkba kijár egy fejlesztő pedagógus, valamint egy gyógytestnevelő. A gyermekek szűrését a Nevelési Tanácsadó szakemberei, illetve a gyermekorvos végzi. A nevelőmunkát szakszerű tanácsaik kikérésével, az abban foglaltak betartásával végezzük.

2.3. Tárgyi feltételek

Az óvoda objektív feltételrendszerének a fejlesztése az óvoda évenkénti költségvetési keretének a függvénye, melyet a Fenntartó Önkormányzat a mindenkori gazdasági helyzetnek megfelelően biztosít.

Minden évben sok új játékkal bővül a már amúgy is sokféle tevékenységre lehetőséget biztosító játék- és fejlesztő eszköz készletünk, melyet az óvodapedagógusok a saját maguk által készített szemléltető eszközökkel gyarapítanak.

A szakmai eszközök vásárlásához alapítványunk is rendszeresen hozzájárul.

2.4. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban, 3 homogén, és 1 heterogén életkorú csoport működik.

Mindkét csoportelosztásnak meg van a maga előnye. A homogén csoportoknál a csoport minden tagja ugyanabban a nevelési évben kezdi az óvodát és az óvodai életet együtt vonulnak végig. Kiscsoport, középső, nagycsoport, majd együtt ballagnak és mennek iskolába.

A heterogén csoportban kevert a gyerekek életkora.

A csoportok kialakításánál figyelembe vesszük a szülők, az óvodapedagógusok igényeit, illetve a kor és nem szerinti összetételt.

Folyamatos napirend

A folyamatos napirend számtalan előnyös tulajdonságai közül kiemelésre érdemesnek tartjuk a következőket:

- Lehetőséget biztosít arra, hogy a gyerekek tevékenységeihez elegendő tér, idő, eszköz álljon rendelkezésre.
- Biztosítja azt, hogy a gyermekek a már elért szintjükről egyéni tempójukban fejlődjenek.
- A folyamatos napirendben az óvodapedagógus bizonyos helyzetekbe be tud kapcsolódni, ha szükséges segítséget nyújt, vagy továbbfejleszt, mindezt egyénileg és differenciáltan, a gyermekek igényeinek megfelelően
- A folyamatosságban több idő és lehetőség jut a spontán játékra, az egyének közötti kapcsolatok fejlődésére
- Megszűnik a napok széttagoltsága, nyugodt légkört eredményez, nincs várakozási idő, sürgetettség
- Biztosítja a gyermeki tevékenység önálló gyakorlását
- Segíti a gyermekek bioritmusának stabilizálódását

Óvodánkban az étkezések kezdetének rögzítésével állapítottuk meg a megfelelő időkereteket. A folyamatos napirend a csoportokban a pihenő végének kivételével szervezhető meg, mivel ennek a feltételrendszere hiányzik.

ÓVODÁNK NAPIRENDJE

600	7 ³⁰	Gyermekek fogadása
7 ³⁰	11 ⁴⁵	Játék - Reggeli - Kezdeményezés-foglalkozás - Tízórai - Séta, udvari játék
11 ⁴⁵	12 ²⁰	Előkészületek az ebédhez Ebéd Előkészületek a pihenéshez
12 ²⁰	14 ³⁰	Pihenés

14 ³⁰	17 ³⁰	Ébredés Előkészületek az uzsonnához Uzsonna Játék
------------------	------------------	--

A gyermekek hetirendje:

A csoportnapló rögzíti az adott csoport hetirendjét. A hetirend kialakítása az óvodapedagógus feladata. Nevelési év közben is módosulhat, befolyásolhatják a gyermeki ötletek, kezdeményezések is. A programban megjelölt hetirend általánosságban és egyféle lehetséges módon foglalja össze a megvalósítandó feladatokat. A változó körülmények hatására rugalmasan módosulhatnak.

ÓVODÁNK HETIRENDJE

Verselés, mesélés	Spontán és szervezett
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Spontán és szervezett
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Spontán vagy mikrocsoportos
Mozgás	Irányított
Külső világ tevékeny megismerése -környezeti tartalommal -matematikai tartalommal	Spontán és szervezett mikrocsoportos

Az óvodapedagógus dönti el, hogy adott esetben kötetlen kezdeményezés vagy kötött foglalkozás keretein belül kívánja elképzeléseit megvalósítani. A lényeg, hogy a gyermek mindig cselekvés közben, cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon. A fejlesztés módszere az egyénre szabott differenciált fejlesztés a csoport keretein belül. Az óvoda feladatai közé tartozik a kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek felismerése és fejlesztése. A szellemi fejlesztés legfőbb célja abban nyilvánul meg, hogy a gyermeket aktivitásra, a problémák meglátására és kifejezésére bátorítsuk, és képessé tesszük azok megoldására. Kreatív problémamegoldásra ösztönözzük a gyermeket. Ennek kialakításához mindenképp az szükséges, hogy az óvodában legyen elegendő idő a tevékenységre és a tapasztalatszerzésre.

3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, ALAPELVEI

Intézményünkben egész napos nevelés során folyik a gyermekek harmonikus, komplex személyiségfejlesztése. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik.

Nevelésünk célja:

A családdal együttműködve az óvodás korú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése, figyelembe véve az életkori és egyéni sajátosságokat úgy, hogy az elért eredmények megalapozzák az iskolai nevelést. Az óvoda egyrészt folytatja a család nevelőmunkáját, másrészt új módon kiegészíti azt. A sokoldalú nevelőmunkának át kell fognia a gyermeki személyiség egészét, és az érzelmi biztonság burokszerében biztosítani kell, mind a testi, mind az értelmi, mind a közösségi fejlődést.

Vidámsággal teli, szabad alkotó légkörben végezzük nevelő munkánkat, a bátorító pedagógia szellemében. Célunk, hogy a gyerekek szívesen járjanak hozzánk és jól érezzék magukat az óvodánkban.

Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeinkből elégedett, sikert és kudarcot egyformán jól tűrő, kiegyensúlyozott felnőttek váljanak.

A gyermekek játékhoz való pozitív viszonyára, érdeklődésükre, a gyermeki kíváncsiságra és a gyermek személyiségére építve, öntevékeny közreműködésükkel tapasztalatokhoz juttatni őket, szoros kapcsolatban természeti környezetünkkel.

Céljaink között a legfontosabb a 2,5-7 éves korosztály játékosan történő oktató - nevelő tevékenysége. Törekedünk arra, hogy a gyermekeknek az óvodai nevelés során, a változatos tevékenységek alkalmával lehetőségük legyen képességeik kibontakoztatására. Kellő mértékben alakítsuk őket, de adjunk lehetőséget a tapasztalatszerzésre is.

Nevelési alapelveink:

- Az egyéni képességek differenciált kibontakoztatása, a teljes személyiség fejlesztése játékkal, mozgással, örömmel végzett tevékenységekkel.
- A ránk bízott gyermekeket szeretet, türelem, megértés és tisztelet veszi körül óvodánkban
- A hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása, a gyermekek harmonikus fejlesztése a néphagyomány-ápolás és a természetóvás gazdag eszköztárával.
- Az óvodapedagógus és más alkalmazottak személyisége, magatartása, tevékenysége modellt nyújt a gyermekek számára
- Egyenlő hozzáférés biztosítása minden gyermek részére.
- A gyermekek érdekei elsődlegesek, mindenekfelett állóak
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a szükséges segítség, gondozás, nevelés biztosítása. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése szoros együttműködésben a gyógypedagógus szakemberrel, szülőkkel az egyéni fejlesztési terv alapján.
- Innovatív pedagógiai törekvések érvényesítése a gyermekek érdekében

3.1. Gyermekkép

„A gyermek olyan, mint egy pillangó a szélben. Néhány magasabbra tud repülni, mint mások, De mindegyik, a legjobb tudása szerint repül. Miért is hasonlítanád össze Őket? Mindegyik más. Mindegyik különleges. Mindegyik gyönyörű.”

Gyermekképünk irányt mutat nevelőmunkánkunk, melynek alaptézise, hogy a gyermek gyorsan és intenzíven fejlődő személyiség.

Az a célunk, hogy gyermekeink, akik óvodánkba járnak boldogok, elégedettek, érzelmileg gazdagok, a jóra és szépre fogékonyak legyenek. Aki segítőkész, őszinte lehet, mindenkor vállalhatja tetteit, különbözőségét, aktív részese a mindennapoknak.

Óvodánkban célul tűztük ki:

A környezetben jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő, az ehhez szükséges képességek birtokában levő, kiegyensúlyozott, toleráns, egészségesen élő, egymást megértő és segítő, alkalmazkodó, a tanulást és munkát kedvelő, a természetet szerető, ápoló és védő, önálló gondolkodásra, döntésre, cselekvésre képes, boldog emberek nevelését, akik érzelem gazdag gyermekkort tudhatnak magukénak. Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empátikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs.

3.2. Óvodakép

Az óvoda a közoktatási rendszer **szakmailag önálló** nevelési intézménye, a **családi nevelés kiegészítője**.

Az óvoda funkciói: **óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkció.**

Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Gyermekközpontú óvodánkban az eltérő körülmények közül jött gyermekek **érzelmi biztonságban, meleg – elfogadó - derűs légkörben** élnek, amelynek megteremtése, szolgálata az óvoda valamennyi dolgozójának feladata.

Óvodánk dolgozóit a gyermekek feltétel és előítélet nélküli elfogadása jellemzi. A gyermeki személyiség pozitív irányba történő alakítását az óvoda valamennyi munkatársának - óvodapedagógus és dajka - folyamatos és tudatos együttműködése és összehangolt munkája biztosítja.

- Óvodánkban hangsúlyt kap a **természet közelség, a környezettudatos szemléletformálás, a hagyományok ápolása.**
- Az óvodánkba járó gyermekek megtanulják, hogyan éljenek közösségben, elősegítjük, hogy eligazodjanak az őket körülvevő világban.
- A tartalmas, színes tevékenységek révén személyiségük, egyéni képességeik fejlődnek.
- Biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, az esélyegyenlőséget, a hátrányokat csökkentő pedagógiai attitűddel.

- A gyermekek számára biztosítjuk a szeretetteljes, nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságos, családi óvodai légkört, amiben személyiségük fejlődik.
- Az **óvodai egészségfejlesztés** kiemelt nevelési terület, óvodai nevelésünk segíti az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Óvodánk saját egészségfejlesztési programmal rendelkezik.

4. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPVETŐ KERETEI

4.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés hosszú távon meghatározza a felnövő gyermekek önmaguk által kialakított életstílusát.

Célunk:

Az egészséges életvitel iránti igény kialakítása, a harmonikus személyiségfejlesztés egészén belül.

Melynek feladatai:

- a gyermek gondozása, testi- lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a megfelelő testápolás, étkezés, öltözködés szokásrendszerének kialakítása,
- helyes életritmus alakítása, mely elegendő teret és időt biztosít a tevékenységekre
- étkezések körülményeinek és esztétikumának megteremtése
- az egészséges életmód, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, az egyéni sajátosságok figyelembe vételével,
- a spontán mozgáslehetőségek biztosítása,
- a természet szépségének élvezete, a szabad természetben való játék öröme, és a mozgás szabadságának megismerttetése,

- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenció és korrekció, testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezettel való harmonikus együttélés, a természet szeretetére és védelmére nevelés,
- segíteni a környezettudatos szemlélet és magatartás kialakulását.

A megvalósításhoz segítségünkre szolgál az Óvodánk tágas udvara, a torna szoba, a szomszédos természetvédelmi terület, és a közeli halas-tó játszótérrel. A gyermekek életritmusához igazítjuk az óvodai napirendet, a napi levegőzést, és a pihenés rugalmas rendszerét.

Az egészséges életmód magában foglalja a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét is.

4.2. Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Óvodánk a családi nevelést kiegészítve a meleg, szeretetteljes légkör megteremtésével igyekszik elérni, hogy a gyermekeket kedvező érzelmi ráhatások ériék már az óvodába lépés pillanatától. A barátságos, derűs környezet pozitívan hat a gyermekek személyiségének alakulására. A megfelelő légkör elősegíti, hogy az óvodáskor végére a gyermekek érzelmei differenciáltak és tartósak legyenek. Ebben a korban intenzív fejlődésnek indulnak az intellektuális, erkölcsi és esztétikai érzelmek. Az érzelmi élet alakulásában fontos szerepet játszanak az óvoda alkalmazottai, azok modell értékű viselkedése, és a kortárs kapcsolatok.

Céljaink:

- A gyermekek váljanak magabiztossá, kezdeményezővé, kreatívvá, tevékenyvé.
- Alakuljon ki a gyermekek biztonságérzete, legyenek biztosak abban, hogy a védelmünk alatt állnak.
- Alapozódjon meg szokás-és normarendszerük.

- Formálódjanak az együttéléshez szükséges kompetenciák, alakuljanak önérvényesítő törekvéseik, melyek által alapozódnak a szocializálódáshoz szükséges erkölcsi, érzelmi, akarati tulajdonságaik.
- Az emberhez és a természethez való pozitív érzelmi viszony alakuljon ki bennük.
- A gyermeki különbségeket fogadják el, értsék meg és tiszteljék.
- Ismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek önmagukhoz képest fejlődjenek.
- Egyéni fejlettség szerint, a lehető legmagasabb szintű közösségi magatartás alakuljon ki.

Feladatok a szocializáció és az érzelmi nevelés területén:

- A szeretet és kötődés, valamint az érzelmek kifejező képességének fejlesztése.
- A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése, együttérzésre nevelés.
- Az élménybefogadás képességének fejlesztése, az együttélés örömeinek kialakítása.
- Az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése, érzelmi zavarok tompítása, énkép, önismeret, önértékelés fejlesztése.
- Erkölcsi értékek kialakítása (őszinteség, igazságosság, felelősségvállalás stb.)
- Egyéniségek alakítása a csoporton belül.
- A gyermek családi hátterének megismerése.
- A szülőkkel való együttműködés.
- Barátságos, derűs, érzelmi biztonságot nyújtó légkör biztosítása
- Elfogadó pozitív hozzáállás.
- Az óvoda dolgozóinak példaértékű viselkedése.
- A társas kapcsolatok alakulásának segítése.
- Közös élményekre épülő tevékenységek megszervezése.
- Rugalmas napi és heti rend kialakítása.
- Óvodánkra jellemző szokás és normarendszer megalapozása.
- A szülőföldhöz való pozitív kötődés alakítása a környezetünk és kultúránk megismertetésével.

- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek neveléséhez, speciális ismeret elsajátítása, szükség esetén megfelelő szakemberhez irányítása, illetve azokkal való együttműködés.

Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok:

- A családban megkezdett szociális tanulási folyamatok folytatása.
- Közös élmények és tevékenységek biztosítása, melyeken keresztül alakulnak a gyermek társas kapcsolatai, erkölcsi, akarati tulajdonságai.
- Derűs, szeretetteljes, biztonságot adó légkör biztosítása.
- Az óvoda dolgozóinak szeretetteljes, kapcsolatteremtő bánásmódja.
- Lehetőségek biztosítása a közös tevékenységekre.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek közösségbe integrálása.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus vagy más gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével.

A hátrányos szociokulturális környezetben élő gyermekek számára a környezeti ingerek, hatások nem megfelelőek a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlődéshez, ezért ezek gyakran eredményeznek a normáktól eltérő viselkedést. Az óvodai nevelőmunkánk során, a gyerekek szociokulturális körülményeinek feltérképezésekor körvonalazódik, hogy kik azok a gyerekek, akiknek családi háttere nem mindig képes biztosítani a gyermek fejlődéséhez szükséges feltételeket. Ezeknek a tényezőknek a tisztázásában nagyfokú tapintatot tanúsítanak óvodapedagógusaink.

Feladataink a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szocializálásának területén:

- Védőnővel, családsegítővel (gyermekjóléti szolgálat) való folyamatos kapcsolattartás.
- Szülőkkel való tervezett és tudatos kommunikáció: figyelembe véve az egyes családok kommunikációs jellemzőit, gyermeknevelési szokásait.
- Képességfejlesztő tevékenység differenciált tervezése.

- Művészeti tevékenységekben teret engedünk kreativitásuknak, sajátos élményeiknek.
- Helyes viselkedésmintákat kell kialakítanunk a kudarc, az ellenvélemény, a bírálat elviselésére, szem előtt tartva, hogy nehezen viselik a megszegyenülést.

A befogadás rendszere:

A gyermek egész későbbi óvodai életére kihat az óvodába lépés minősége. Nagyon sok türelmet, gyöngédséget és időt igényel a gyermekek beszoktatása. Mindenki számára megnyugtató a fokozatos és folyamatos beszoktatás.

- A felvétel előtt nyílt napon ismerkedünk a gyerekekkel.
- A felajánlott családlátogatás segíti a család és óvoda együttműködését, a szociális háttér megismerését, az anamnézis felvételét.
- A gyerekek az édesanyjával együtt kezdik meg az óvodai élettel való ismerkedést.
- A beszoktatás alatt és utána is lehetővé tesszük, hogy gyermekek kedvenc játékukat behozhassák az óvodába.
- Ebben az időszakban, nem kívánjuk meg egyetlen gyermektől sem, hogy bekapcsolódjon a csoportban folyó tevékenységekbe.
- A csoportba járó gyermekeket is felkészítjük az újak fogadására.

A beszoktatás során kiépül a gyermekekben az a bizalom, ami később az óvónők, dajka és a gyermek aktív együttműködését meghatározza.

Ez a rendszer sikeresen befolyásolja az óvodai életet és a társas kapcsolatok alakulását. Alkalmazzuk év közben is, amikor új gyermek érkezik hozzánk.

4.3. Az anyanyelvi,- az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodáskor az egyik legfontosabb szakasz a beszédfejlődés és a beszédfejlesztési teendők szempontjából. Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva, segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését. A beszéd a környezettel való érintkezésnek, az önkifejezésnek és a gondolkodásnak legfőbb része. Az a gyermek, aki jól beszél,

biztonságosabban mozog környezetében, magabiztosabb, önállóbb, bátrabb. A helyes és szép beszéd mélyíti érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékét. A megfelelő szintű kommunikáció hiánya problémákat okozhat a személyiség harmonikus fejlődésében.

Az óvoda fejlesztési feladatainak a család, a környezet megismeréséből kell kiindulni és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejteni. A fejlesztésnek a gyermek élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve lehet értelme.

Céljaink:

- A gyermekek érthetően, artikuláltan tudjanak beszélni, és használni a megfelelő nyelvi kifejezéseket.
- Alakuljon ki a megnyilatkozásra való igényük, tudják önmagukat, biztonságosan, bátran kifejezni.
- Ismerjék fel, és tudják is használni a metakommunikációs jeleket
- Ismerjék és legyenek képesek betartani a legfőbb közösségi magatartási szabályokat.

Feladataink:

- Beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör megvalósítása
- Arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket
- Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására
- Képessé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése
- Beszédmegértés, beszédtechnika fejlesztése
- A helyes kiejtés fejlesztése példamutatással
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása
- Nyelvi és beszédművelő játékok, gyakorlatok differenciált, célzott alkalmazása
- Tapintatos, empátikus, a gyermek igényeit szem előtt tartó pedagógusi magatartással közeledni a gyermekekhez
- Ha szükséges, megfelelő szakember bevonása a szülők beleegyezésével

Értelmi fejlesztés és nevelés:

Az óvodánk a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Az élmények és a tapasztalati bizonyosságok indítják el a tanulás folyamatát, melyet érzelmeinek hatása felgyorsít, ezáltal fejlődnek értelmi képességei.

Céljaink:

- Rendelkezzenek a tanuláshoz szükséges képességekkel
- Legyenek képesek egyszerű összefüggéseket megérteni
- Tudjanak egyszerű problémákat megoldani, feladatot végrehajtani, döntéseket hozni
- Legyenek képesek ismereteiket különböző helyzetekben alkalmazni
- Tudják ellenőrizni, értékelní önmagukat
- Szívesen alkossanak, valósítsák meg kreatív ötleteiket
- Legyenek ismereteik szűkebb és tágabb környezetükről

Feladataink:

- Változatos tevékenységekkel, tapasztalatszerzéssel ismereteik gazdagítása bővítése, rendszerezése, gyakoroltatása.
- Sokoldalú érzékeltetéssel, észleléssel, megfigyeléssel, kísérletezgetéssel, a kompetenciák fejlesztése.
- Értelmi képességek (kreativitás, alkotóképesség, érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás) fejlesztése, spontán, játékos tapasztalatszerzéssel, irányított megfigyeléssel.
- Feladat végrehajtás és problémamegoldó képesség fejlesztése, probléma és döntéshelyzetek teremtésével.
- A képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő környezet biztosítása
- Cselekvésre készítő motivációs helyzetek, sikerélmények biztosítása, mely ösztönzi őket az újra átélésre.
- Egyéni, differenciált bánásmód alkalmazásával juttatni el a gyermeket, a saját értelmi képességeinek legmagasabb szintjére.

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

5.1. Játék

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait.

Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék.

Arra, hogy e világban, otthonosan mozgó eleven eszű

És érzékeny ember váljék belőle”

Varga Domokos

A játék, a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, a személyiségfejlesztés alappillére. Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, amely átszövi az óvodai élet valamennyi tevékenységét. A játék által kiváltott élmények, érzelmek segítik a gyermekek személyiségének alakulását. A játékban érvényesülő spontán készletések hatására fejlődnek kognitív, motoros, érzelmi, szociális készségeik és társas kapcsolataik.

A játék az az eszköz, amely legalkalmasabb az érzelmek, akarat kifejezésére, a szociális magatartás szabályainak elsajátítására és a világ megismerésére.

Pedagógiai munkánk során a játéknak kiemelt szerepe és helye van. Napirendünk tervezésekor célunk, e tevékenység előtérbe helyezése. Törekszünk arra, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek játékkal, mivel életük közege a játék, a játékos cselekvés. A játék komplex tevékenységforrás, melyet tudatosan használunk fel a nevelés folyamatában, céljaink eléréséhez, a gyermekek fejlesztése érdekében. Nagymértékben elősegíti a társakkal való együtt játszást, az önállóságot, a beszédfejlődést, a viselkedési normák kialakulását. A játék, a gyermekkor kreativitásának színtere.

Nevelési céljaink egyik mozgatórugója a drámajáték. ”A drámapedagógia pedagógiai módszer, mely a játékra, az emberi tevékenység örömteli megnyilvánulására alapozódik.” (Gabnai Katalin) A drámapedagógia eszköze a drámajáték. A cselekedtetés, ami egyaránt jelent különböző részképességeket fejlesztő gyakorlatokat, játékokat és szerepvállalást igénylő társas rögtönzéseket. Fejlesztő hatásuk abban rejlik, hogy cselekvést, aktív közreműködést követel minden résztvevőtől. Olyan személyiségre figyelő pedagógiai módszer, amely által a gyermekek ismeretei, képességei és társas kapcsolatai a pedagógus által irányított és a társakkal közösen végzett dramatikus játékok során fejlődik. A játék, a gyermeki cselekvésre koncentrálnak,

feltárja és fejleszti a gyermek kreatív képességeit. Általa a bátortalanabb, zárkózottabb gyermekek nyitottabbá, a nyitottak még önkifejezőbbé, bátrabbá válnak.

Óvodánkban alkalmazzuk a drámajáték elemeit is.

Céljaink:

- A játék a harmonikus személyiségfejlesztés alapvető eszközévé váljon és a gyermek szabad képzettársításának elősegítője legyen.
- A gyermekek szerezzenek egyre több tapasztalatot és ismeretet szűkebb és tágabb környezetükről, a különféle játékos tevékenységek által.
- A mozgásos- és szociális tapasztalatok többszöri átélése által élményeik, vágyaik bontakozzanak ki, egyéni képességeik fokozatos fejlődjenek.
- Játékos tevékenységeik során tapasztalják és érezzék meg a művészet szépségét, személyiségformáló erejét (zene, tánc, előadó művészet, bábművészet, képzőművészet, népi kézművesség).
- A csoportok játékkészletét úgy alakítjuk ki, hogy minél több játékfajta gyakorlására nyíljon lehetőség. Bő kínálatl és jól szervezett játéklehetőségekkel törekszünk arra, hogy a gyermekek igényeiknek megfelelően játszhasanak gyakorló-, szerep-, konstrukciós-, szabályjátékokat, bábozhassanak.
- Az udvari játékaink elősegítik a nagymozgások fejlődését, a változatos eszközök folyamatos fejlesztésére törekszünk a szabadban is.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A napirendben, a szabad játék túlsúlyának érvényesítése.
- A játék folyamatában, az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.
- A nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése, ami elősegíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását.
- A napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása, a gyakorló, a szerep, az építő-konstruáló és a szabályjátékokhoz.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása.
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű kreatív játék kialakulásához.

- A gyermek egyéni fejlődési ütemének és személyiségfejlődésének figyelembe vétele a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Gondoskodás arról, hogy a gyermekek minden nap játszhassanak a szabadban.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Játékukban kiemelkedő helyet kap a szimbolikus szerepjáték.
- Tiszteletben tartják társaik tevékenységét, véleményét, játékát.
- Képesek megkezdett játékukat több napon keresztül folytatni, gazdagítani, felhasználni más játéktémában.
- Együttműködésük során képesek a részfeladatokat összehangolni, a szerepeket elosztani.
- Bonyolult építményeket alkotnak egyedül és közösen, önállóan és együttműködve.
- Bonyolult konstrukciókat hoznak létre képről, modelleznék.
- Örömmel vesznek részt a szabályjátékokban, betartva a szabályokat, esetleg ők maguk is új szabályokat alkotnak játékaikhoz, melyet betartanak és betartatnak egymással.
- Társas kapcsolatukban, viselkedésükben megjelennek az erkölcsi és viselkedési normák.
- Szívesen dramatizálnak, báboznak, az általuk ismert mesékből.
- Örömmel vesznek részt a drámajátékokban.

5.2. Verselés, mesélés

„A mese a mindenség kulcsa. A lélek ajtaján kopogtat” Jung

A mese és a vers elengedhetetlen eszköze az emberré nevelésnek. A mondókák, dúdoló, versek, mesék, hozzájárulnak a gyermekek érzelmi biztonságához. A közösen átélt örömök és élmények erős szálakkal kötik össze az óvodapedagógust és a gyermeket egymással és az anyanyelvünkkel. A mese- és versmondás lényeges elemeit – testbeszéd, tekintettartás, verbális emlékezet – az óvodapedagógus

személyes példáján keresztül sajátítja el és gyakorolja a gyermek. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek lelki és szellemi fejlődésének nélkülözhetetlen eleme.

Az érzelmi biztonság megteremtésében fontosak, a játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, versek alkalmazása. A mese az értelmi, érzelmi és etikai fejlődésnek és fejlesztésnek legfőbb segítője a gyermek személyiségfejlődésében. Oldja a szorongást, indulatok feldolgozására, belső képteremtésre tanít. Csak abból a gyermekből lesz jól beszélő és jól olvasó, aki képes intenzív belső fantáziakép megjelenítésére.

A szabad játékidőben kialakuló verselő, mesélő helyzetek nem helyhez kötöttek. Bárhol, bármikor életre kelhetnek a gyermekek saját igénye, vagy a nevelők játékba integrált kezdeményezéseként. A teljes csoportot felölelő mesehallgatás, igényli a mesei atmoszféra kialakítását, a mesei tartalmak befogadását támogató helyválasztást és a rituálékat. A gyermekkor, a mesék kora! Nagy hangsúlyt fektetünk a mindennapi mesélésre, verselésre, mind játékidőben, mind az elalvás előtti időben. A mindennapi mesélés, verselés, mondókázás biztosítja a gyermekek lelki nyugalmát, békéjét.

Dramatizálás és bábozás során a gyermekek szabadon, kötetlenül jelenítik meg irodalmi élményeiket. A meseélmények arra ösztönzik a gyermekeket, hogy újra átéljék, maguk is részesei legyenek a történetnek a saját elképzeléseik, vágyaik, élményeik alapján. Az érzelmi, esztétikai élmények, a gyermeki szándék és elképzelés fejleszti az önkifejezést, kreativitást, a beszédet és mozgást, az egész személyiséget.

Céljaink:

- A gyermekek érzélemvilágának, világképének gazdagítása, esztétikai élmények átadása, szorongásaik feloldása, a belső kép megteremtése.
- A vers ritmusának, zeneiségének, játékosságának érzékeltetése, a verbális és nonverbális kommunikáció fejlesztése.
- A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése.
- A magyar kultúra értékeinek átörökítése, a magyaros beszédhangsúlyra, hanglejtésre, tiszta artikulációra való nevelés.
- Rendszeresen ismétlődő meseélményekhez juttatni a gyermekeket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Változatos irodalmi élmények közvetítése
- A gyermekek életkori sajátosságainak, hangulatának megfelelő versek, mesék kiválasztása.
- Az irodalmi anyag kifejező közvetítése a gyermekek részére.
- A gyermekek motiválása az irodalmi élmény befogadására
- Naponta többszöri lehetőség biztosítása a mesélésre, versmondásra.
- Megfelelő alkalmak biztosítása a gyermekek önálló mesemondásához, verseléséhez, a dramatizáláshoz, bábozáshoz.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a versekkel, mesékkel.
- Képeskönyvek elérhetőségének biztosítása és a könyvek használatának, megbecsülésének kialakítása.
- Könyvtárlátogatások, színházlátogatások szervezése.
- Irodalmi művek ajánlása szülőknek.
- Irodalmi élmények fokozása a dolgozók által előadott mesejátékkal.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen hallgatnak meséket, verseket.
- 10-12 mondókát, 6-8 verset megtanulnak, szépen hangsúlyosan elmondanak.
- Figyelmeselek, képesek kitartóan figyelni a mesélés ideje alatt.
- Folytatásos mesék szálait össze tudják kapcsolni.
- A mesehősöket, a mesék cselekményeit megjelenítik játékukban, bábozásnál, dramatizálásnál. Rajzaikban is megjelenítik azokat.
- Szívesen mondanak verset, mondókákat.
- Képesek történeteket elmondani, alkotni.
- Eligazodnak az erkölcsi, morális érzelmek terén. Képesek a pozitív és a negatív érzelmek elhatárolására.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlett.
- Ismerik a csoportszoba könyvespolcát, szívesen nézegetik és vigyáznak a képeskönyvekre.

- Ismerik a színházi magatartás alapvető szabályait, a könyvtári kölcsönzés módját, a könyvtári magatartás szabályait.

5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre.

Az értékes zene fogékonytá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését, és emberi magatartását.”

(Kodály Zoltán)

Az óvodai ének-zene nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. A négy évszakhoz és a jeles napokhoz, ünnepekhez igazodó anyag, a saját környezetünk szépségére, a természet és az emberi kéz alkotta értékek megismerésére teszi nyitottá a gyermekeket.

Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyerekekkel. A néphagyományörzés mellett a Kodály alkotta módszer is folyamatosan megújulva megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás az óvodai mindennapok része, nem szűkíthető csupán egy adott időtartamra.

Céljaink:

- Miközben népünk dalaival, rigmusaival ismerkednek a gyerekek, valósuljon meg a hagyományörzés, gyarapodjon a szókincsük, fejlődjenek a gyermekek közötti kapcsolatok.
- Kitüntetett helyet kapjon az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték vagy a mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is.
- A gyermekek ének-zenei kultúrájának megalapozása, a néphagyományörzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése.
- A dal, vagy zene hallgatáskor, ne csak értsék az elhangzottakat, hanem érezzék és éljék át hangulatát, nyíljanak meg, bátran nyilvánítsák ki a bennük feszülő érzelmeket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek kreativitásának kibontakoztatásához oldott légkört, megfelelő mozgás- és szabadságteret (a lehetőségekhez képest), megfelelő eszközöket biztosítson.
- Buzdítsa, bátorítsa a gyermekeket az egyéni, önálló zenei megnyilvánulásra.
- A tervezésnél vegye figyelembe a csoportlétszámot és összetételt, ezen belül az életkori és nemenkénti arányokat, a gyermekek egyéni adottságait, motiválhatóságát.
- Az éneklés, az énekes játékok, a zenélés, nyújtsanak örömet a gyermeknek, egyben keltsék fel zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- Válogasson igényesen a népi játékok, kortárs művészeti alkotások, vagy más népek dalai közül, hogy azok a gyermekek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakítását szolgálják.
- Mivel fontos az óvodai zenei nevelés során a minta, törekedjen a tiszta, szép éneklésre, az élményszerű bemutatásra.
- Legyen célja a zene iránti érdeklődés felkeltése, a zene befogadására való képesség megalapozása.
- Igényes hangszerjátékkal és zenehallgatással alapozza meg zenei fogékonyságukat.
- Mozgáskultúrájukba illessze be a néptánc egyszerű elemeit (csárdás, sarokkoppantás, pontozó, bokázó, ugrós stb.).
- Érzékeltesse az ének zene és a matematika összefüggéseit (kiszámolók, párosítás, magas-mély, nyitott-zárt vonalak, térformák).
- Adjon minél több lehetőséget, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a zenében is kifejezhessék.
- Érezze fontosnak, hogy a gyengébb képességű, vagy gátlásos gyermek is át tudja adni érzelmeit dalok, hangszerek, akár dallamtöredékek által, nyitottá váljon a zenére, és kifejező eszközzé váljon számára.
- A tehetséges gyermekeknek biztosítsa a saját ütemű fejlődés lehetőségét.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- felismerik a magas és mély, halk és hangos, gyors és lassú éneklés közötti különbséget, ének, taps, beszéd során alkalmazni tudják,

- felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, sajátos motívumokról,
- képesek dallambújtatásra, több motívumon keresztül,
- hangszínek finom eltérésének megkülönböztetésére képesek, zörejen, beszédhangon egyaránt,
- ismerkednek eredetiben néhány hangszer hangjával, megszólaltatási módjával, ütőhangszereket használnak,
- megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, jól ismert mondókákat, dalokat jellegzetes ritmusuk alapján felismerik, szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak,
- egyöntetűen körbejárnak, szép testtartással, kézfogással, az egyszerű játékos táncos mozdulatokat szépen megformálják, térformákat alakítanak ki
- próbálkoznak énekes dallamrögtönzéssel,
- a bemutatott élőzenét figyelmesen hallgatják.

5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Vizuális tevékenységek:

(gyurmázás, agyagozás, rajzolás, festés, batikolás, vágás, ragasztás, varrás, barkácsolás, stb.)

A vizuális tevékenységek a gyermekek kedvenc tevékenységei közé tartoznak. A vizuális nevelés összetett nevelési terület, sokszínűségével az, önkifejezés eszköze, mely a gyermekek fantáziájának, kreativitásának kibontakoztatásával az esztétikai nevelést szolgálja. A rajzolás, festés, építés, képalakítás, a kézi munka, ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A művészet ismerete, szeretete, esetleg valamely művészeti ág művelése már óvodáskorban is elkezdődhet.

A tevékenységek megszervezéséhez jó pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Ugyancsak

Kitűnően hasznosíthatók a vizuális tevékenységek számára az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat. A témák kiválasztását befolyásolják a gyermekek élményei, a rendelkezésre álló anyagok, eszközök is. Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermekek alkotókedve, teljes önállóság szükséges.

Céljaink:

- Kialakítani az egyéni fejlettségnek megfelelő kifejezőkészségeket, képalkotást, térbeli tájékozódó és rendező képességet.
- Célunk, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye körül a gyermeket, a szépen berendezett csoportszoba, az óvoda esztétikussága és harmóniája pozitív hatást gyakoroljon a gyermekekre.
- Mindig arra törekszünk, hogy ő maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, csupán akkor nyújtunk ehhez segítséget, ha azt a gyermek maga kéri és igényli.
- Minél több alkalmat adjunk arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a vizuális tevékenységekben kifejezésre juttassák.
- Mivel a tapasztalatszerzés ezen a területen is alapvető fontosságú feladat, fontos, hogy változatos, sokféle eszközzel ismerkedjenek meg a gyermekek, minél biztosabban kezeljék azokat, minél több lehetőségük adódjon önmaguk kifejezésére.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Mindennapi feladatok közé tartozik a világ szépségeinek megismertetése.
- Minden csoportszobában biztosítjuk az eszközök folyamatos hozzáférhetőségét egész nap folyamán. A veszélyes eszközöket az óvodapedagógus elteszi a tevékenység befejezésekor (tű, szög, stb.).
- Nyújtson lehetőséget, hogy minél több idő, hely álljon rendelkezésre az alkotáshoz, a különböző tevékenységet kereső gyermekek nyugodtan, kényelmesen dolgozhassanak.
- Adjon minél több alkalmat arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a vizuális tevékenységekben kifejezésre juttathassák, bármikor kipróbálhassák képességeiket, kreativitásuk kibontakozhasson.

- Ismertesse meg a gyermekeket a különböző anyagokkal, technikai alapelemekkel, az eszközök helyes használatával, a rajzolás, mintázás, és a kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Fontos, hogy ne csak a csoport életkorát, hanem a gyerekek fejlődési ütemét is vegyük figyelembe.
- Segítse elő a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósítását (dicséret, biztatás).
- Nyújtson lehetőséget a vizuális és kommunikációs tevékenységek összekapcsolására.
- Minél több tapasztalatszerzés, élmény nyújtásával, az érdeklődés felkeltése (sok élmény, hangulat, öröm, stb.).
- Fejlessze a gyermek képi gondolkodását.

Fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Jártasak mindenfajta ábrázolási tevékenységben
- Rendeltetésszerűen használják az ismert anyagokat, eszközöket,
- Kép- és formaábrázolásuk változatos, egyéni
- Ötletesek, kreatívak ábrázolási tevékenységükben
- Szívesen vesznek részt környezetük rendezésében, alakításában, szépítésében
- Képalakításban jelezni tudják a térviszonyokat,
- Képi kifejezés változatos eszközeit használják,
- Színismeret,
- Formaábrázolás (ember, kéz, virág, fa)
- Arányok (közel, távol)
- Egyéni mintázás,
- Egyszerű játékkészítés,
- Bátran, önállóan alkalmazzák a megismert technikát.

5.5. Mozgás

„ A mozgás sok mindenre orvosság, de nincs olyan gyógyszer, amely a mozgást helyettesítené.”

(görög mondás)

A mozgásra nevelés, a mozgásfejlesztés, az egészséges életmódra nevelés legfontosabb területe. A mozgás a gyermekek számára nélkülözhetetlen, semmi mással nem helyettesíthető és nem pótolható.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás: a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékos feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. A mozgás az értelmi, testi és lelki fejlődés összekötő eleme.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A rendszeres testnevelés kedvezően befolyásolja az egész szervezet növekedését, növeli a légző - és keringési rendszer teljesítőképességét, csont - és izomrendszer teherbíró képességét.

Legfontosabb szerepe az egészség megóvása. Az egészséges életmód szokásainak megalapozását a mozgás megszerettetésével, mozgásigény kielégítésével, a mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetjük el.

Céljaink:

- Hogy, a gyerekek egészségesek, edzettek, alkalmazkodó képesek legyenek.
- Mozgásuk legyen összerendezett.
- Szívesen tartózkodjanak a szabadban, a testnevelés örömet jelentsen számukra.
- A szabad játéktevékenységben célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának leginkább megfelelőit.

A mozgásfejlesztés megvalósulása óvodánkban:

- a szabad játékban: a gyerekek spontán, természetes mozgása közben
- a kötelező testnevelési foglalkozásokon,
- mindennapos frissítő mozgások (mozgásos játék, séta, kirándulás, vitamintorna)
- vízhez szoktatás, úszásoktatás, egyéb sportjellegű tevékenységek

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyerekek mozgástapasztalatára, játékos kedvére építse a különböző mozgások elsajátításának folyamatát, törekedjen a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.
- A testnevelés legértékesebb anyagai a játékok legyenek, melyeknek nagy része a szabadban játszódjék, megfelelő öltözékben.
- Az óvodapedagógus gyakorlatvezetése alkalmazkodjon a gyerekek fejlettségéhez, a feladathoz, az anyaghoz, a foglalkozási modellhez.
- Hatékonyan működjön együtt a családokkal az eredményes nevelés érdekében (a gyermek mozgásos tevékenységének nagy része ebben az életkorban elsősorban a szülőkhöz kapcsolódik)
- A mozgásos életmódra nevelés, mozgásszeretet kialakítása érzelmi megközelítéssel történjen. Az óvodapedagógus személyisége, testi neveléshez való viszonya, nagymértékben meghatározza a gyermekcsoportban folyó testnevelő munka eredményességét.
- Biztosítsa a rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, lehetőségeket, alkalmazkodjon a környezeti feltételekhez.
- Biztosítson spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket, melyek kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységeket.
- A mindennapos testnevelés tervezése, megszervezése. A foglalkozás megtervezésénél vegye figyelembe a csoport általános fejlettségét, a fejlődés ütemét. A különböző nehézségű, differenciált feladatok adásával segítse elő, hogy minden gyermek találjon a képességeinek megfelelő feladatot.
- Fejlessze a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, támasz, függés, egyensúlyozás, ugrás, dobás), testi képességeit (ügyesség, testi erő, gyorsaság,

állóképesség, fizikai erőnlét), cselekvő- és feladatmegoldó képességeit (tájékozódás, helyzetfelismerés, döntés)

- A testgyakorlatok mintaszerű végzésével, a játékba való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválja a gyermekeket, segítve a rendszeres testmozgáshoz való pozitív viszonyuk kialakulását.
- A hibákat gyakorlat közben a helyes mozgás dicséretével javítja.
- Az ellenőrzés, értékelés, hibajavítás egyénre szabott legyen, tapintatosan végezze. Buzdítsa a bátortalanokat.
- A gyakorlatvezetési formák legyenek alkalmasak arra, hogy:
  - a gyerekek megszeressék a testnevelést,
  - a gyakorlat elvégzésére ösztönözze őket,
  - érdeklődésüket folyamatosan fenntartsa,
  - figyelmüket irányítsa.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A mozgás hatására fontos személyiség tulajdonságok is megerősödnek (bátorság, önfegyelem, fegyelmezettség, kitartás).
- A közös, örömmel végzett mozgás közben fejlődnek a társas kapcsolataik. (egymás segítése, együttműködés, stb.)
- A mozgásos versengések során átélik a siker, a kudarc élményét, így megtanulják ezek kezelését, elviselését.
- Várják, és szívesen vesznek részt a testnevelés foglalkozásokon.
- Kialakul testséma ismeretük.
- Növekszik teljesítőképességük, fizikális képességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Növekednek mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és az ugrásban.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Fejlődik tér és idő tájékozódó képességük, megszeretik és igénylik a mozgást.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- Megértik az egyszerű vezényszavakat.
- A természetes járást ritmus-járással változtatják.

- Állórajtból kiindulva 20-30 métert futnak.
- Talicskáznak combfogással, egyensúlyoznak padmerekítő gerendán.
- 6-8 lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt átugranak, ugrásukat talajéréskor fékezni tudják
- Kislabdát hajítanak távolba, helyben labdát pattogatnak.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

„A környezeti nevelés egy folyamat, amelyben olyan világnemzedék nevelkedik fel, amely ismeri a legtágabb környezetét is, törődik azzal, valamint annak problémáival. Tudással, készségekkel, attitűdökkel, motivációval és elkötelezettséggel rendelkezik, hogy egyénileg és közösségben dolgozzon a jelenlegi problémák megoldásain és az újabbak megelőzésén.”
(1977 UNESCO, Tbiliszi)

A **környezeti nevelés** a kisgyermek születésekor veszi kezdetét a családban, majd szervezett keretek között folytatódik az óvodában. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való életkorának megfelelő tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík-és mennyiségszemlélete.

Céljaink:

- Környezettudatos szemléletmód kialakítása, a környezettudatos magatartás, a fenntarthatóságra nevelés a természeti és társadalmi környezet megismerésének gazdag eszköztárával.
- A szokások elsajátítása, a társadalomban való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák, a természetes és ember által létrehozott környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása játékosan, a gyermek érdeklődésének és igényeinek figyelembevételével.
- Pedagógiai munkánk során kiemelt az ökológiai szemléletmód alakítása, a vidék élővilágának és épített környezeti értékeinek felfedeztetése, megismertetése és annak megővésére nevelés, mely lehetővé teszi, hogy környezetükben jól tájékozódó, azt védő, a szépre fogékony, lakhelyükhöz kötődő gyermekeket neveljünk.
- A természet- és környezetvédelem fontosságának megismertetése komplex cselekvés útján, felfedező jellegű játékos programok, tevékenységek által valósul meg a napi gyakorlatban. A természet védelme az óvodáskorban ismerkedéssel, a természet megszerettetésével és pozitív érzelmek kialakításával kezdődnek. A környezeti nevelés tartalma általában kiterjed minden a gyermekek környezetéből származó élményekre, tapasztalatra, ismeretre, melyek nélkülözhetetlenek a környezettel való aktív kapcsolat kialakításához, az életben való megfelelő, biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz.
- A tapasztalatszerzés mindig valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben történő terepi foglalkozások és rövidebb, hosszabb séták alkalmával az óvoda környékén vagy az óvoda udvarán valósulnak meg.
- A séták alkalmával: fák, virágok, állatok, különféle talajfelületek, kiskertek, megannyi ismeret, feladatot jelentenek a kisgyermeknek.
- A folyamatos megfigyelések alkalmával megtapasztalják az évszakok változásainak, jellemző jegyeit, az évszak és időjárás változásainak hatását az élőlényekre. A séták, kirándulások, vagy az élősarokban végzett tevékenységek rügyeztetés, csíráztatás, hajtatás, növények gondozása, rengeteg tanulási, komplex és értékes tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyermekeknek.

- Szívesen látogatnak a gyermekek kórház kertbe, a közeli halastóhoz ahol növény és állatviláguk sokaságával ismerkedhetnek meg. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természet közeli étellel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyermek számára. Azt kell bennük megerősíteni, hogy mennyire összefügg mindez egymással és milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.

Feladataink:

- Zöld Óvodánk feladatul vállalta természeti és kulturális értékeink védelmét, a természet szerető, környezettudatos magatartás kialakítását.
- A természetszeretet alapozásaként feladatunk megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire.
- A szülőföld, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi alakítása.
- A gyermek érzelmi alapon válogat a család, az óvoda által nyújtott hatásokból. Ezért sok-sok játékos tevékenységekkel törekszünk arra, hogy a gyermeket olyan hatások ériék, amelyek környezetük felfedezésére, rácsodálkozására ösztönzi őket.
- A környezetkultúra iránti igény megalapozása, a gyermek közvetlen közelében levő élővilág megismertetése és megszeretése, az élő és élettelen környezeti tényezők közötti összefüggések meglátatása, a helyi adottságok és lehetőségek feltárásával, felhasználásával.
- Közvetlen környezetük, általuk felfogható dolgainak jelenségeinek megfigyelése, elemzése által eljuttatni a gyermekeket az általánosításhoz, következtetéshez.
- Tudjuk, hogy óvodás korban az egyik legerősebb motiváció, a kíváncsiság ezért sokféle manipuláló lehetőség, támogató megfelelő légkör biztosítása elengedhetetlen a fenntartásához. A környezeti nevelés örömet, csodát ébresszen, alkalmazkodjon az óvodás gyermek élettani sajátosságához a játékhoz és játszva ismertesse meg a körülötte lévő világgal.
- Óvodánkban fontosak a zöld jeles napok megtartása, ezzel is a természetvédő szemléletmód alakítása.

Zöld jeles napjaik:

Víz világnapja: /március 22./ vizes élőhely látogatása

Föld világnapja: /április 22./ Kórházkerti, erdei, tanösvényi séták

Madarak és Fák napja: /május 10./ Kórházkert, erdei, tanösvényi séták

Környezetvédelmi világnap: /június 5./ Öko játszóház szervezés

Állatok világnapja: /október 4./ felelős állattartás, állatvédelem

Az óvodapedagógus beállítódása nagyban befolyásolja a gyermek a környezethez való viszonyát, a „nemszeretem” növények, állatok létezésének elfogadását, a tőlük való félelem, irtózás leküzdését, az élethez való joguk tiszteletben tartását. Mi óvodapedagógusok sokat tehetünk egy olyan szemlélet kialakításáért, amely a gyermekeket és rajtuk keresztül a felnőtteket is környezetük megismerésére, megszerettetésére, tiszteletére, óvására ösztönöz. Nevelőmunkánk hatására fejlődik a gyermekek megfigyelőképessége, képzelete, gondolkodása, emlékezete. Alakul a gyermekek társas magatartása, fejlődik beszédértésük és nyelvi kifejezőképességük.

Csak az az óvodapedagógus nevelhet természetet ismerő, tisztelő, szerető gyermeket, aki maga is szereti, tiszteli, óvja környezetét, ismereteit a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően adja át. Állandóan képzi magát, érzékenyen figyel a gyermeki megnyilvánulásokra, a kérdéseket sosem hagyja megválaszolatlanul. Keresi, kutatja azokat a módszereket, eljárásokat, amelyeket felhasználhat a természet szeretetére való nevelésben.

Óvodapedagógus feladatai:

- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését, minél több tapasztalat szerzését a természetben.
- Tudatosan törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből.
- A környezeti- és művészeti értékek, szépségek felfedeztetése, ápolása.
- Biztosítani minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez. (séták, kirándulások)

- Biztosítsa a feltételeit annak, hogy az óvodában természetsarok, virágos és fűszerkert működjék. Növény és állatgondozás, téli madárvédelem megismertetése.
- Zöld Óvodai tartalmak beépítése a tevékenységekbe, megismertetni a kisgyermeket a környezetvédelem alapjaival a föld, a levegő, a víz, a növény és állatvédelemmel.
- Környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, szelektív hulladékgyűjtés.
- Elemi közlekedési szabályok megismertetése, múzeumlátogatásokat szervezése
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét. Születésük helyét, idejét. A gyermek elemi ismerete alakuljon ki, önmagáról és közvetlen környezetükről.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Ismerik az alapvető viselkedési szabályokat, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természet és társadalom, környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- A gyermekek különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak a természet szépségeiben, felismerik a napszakokat.
- Elemi összefüggéseket felismernek, tudnak ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük szerint összehasonítani.
- Ismerik a környezetükben levő intézmények rendeltetését, szolgáltatókat, lakóhelyük főbb nevezetességeit, természeti kincseit.
- Ismerik a házi- és vadállatokat, madarakat, bogarakat, növényeket, és azok gondozását.

5.7. Munka jellegű tevékenységek

A munka játékos elemekkel átszőve jelentkezik az óvodai nevelés során. A legtöbb játékhoz munkavégzésre van szükség. A gyermek a „munkájába” éppen úgy belemélyed, mint a játékba, összefonódása mindkét tevékenységet gazdagítja, színezi, és jobban biztosítja a nevelési hatások elérését. A gyermek éppúgy élvezi a munkatevékenységet, mint a játékot, ha tiltásokkal vagy túl nehéz feladatokkal nem szegjük kedvét. Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani. A munka hozzájárul az értelmi képességek fejlődéséhez is, megalapozza a munka iránti tiszteletet, eredményének megbecsülését. Ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. Ez a folytonos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező. A munkafajták közül ki kell emelnünk az önkiszolgálást, aminek az óvodáskor kezdetétől fogva igen nagy a jelentősége. A gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt- testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása- a lehető legkorábbi időtől kezdve próbáljanak önállóan végezni.

A munka szerepe a közösség életében:

Közös tevékenység során alakulnak ki a társas kapcsolatok és bontakoznak ki a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák. A közösségi élet biztonsága és nyugalma nagymértékben függ a csoport életét szabályozó szokásrendszer kialakításától. A gyermek mindennapi tevékenységének része a munka jellegű tevékenység, mely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. Ahogy ez a tevékenység az idők során egyre önállóbbá válik (önkiszolgálás, naposság, megbízások önálló teljesítése) ez a gyermekek egyre magasabb fokú együttműködését igényli. Eközben természetesen alakul a gyermek szociális magatartása, társas kapcsolata. Ügyelni kell, hogy minden gyereknek legyen feladata, de senkit ne terheljünk túl. A fejlesztés csak és kizárólag a gyermekek saját, örömteli, örömmel vállalt tevékenységén belül valósulhat meg.

A gyermekmunka sajátosságai:

- Önként – azaz örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység
- A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége
- A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
- A gyermekmunka sajátosságaiból következik, hogy olyan nevelési feladatok megoldását teszi lehetővé, amelyeket más tevékenységi formákkal nem, vagy nem ilyen mértékben oldhatnánk meg.

Céljaink:

- A munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és sohasem a gyermekre kényszerített feladat legyen.
- Váljon a csoport számára magától értetődő és természetes dologgá, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges és mindenki a kedvének, egyéniségének, képességeinek megfelelő munkát végezheti.
- A munka végzése közben a gyerekek megfigyeléseket végezzenek, tapasztalatokat, ismereteket szerezzenek társadalmi környezetükről.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.
- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, kedve és képességei szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.

- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek, és teljes önállósággal végezhesék azokat.
- A gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekezzen felhasználni nevelési céljai megvalósítása érdekében.
- A munka-jellegű tevékenység megszervezésénél vegye figyelembe a csoport összetételét.
- Az óvodapedagógus feladata, hogy olyan szokásrendet és napirendet alakítson ki, mely minden tevékenység elvégzésére megfelelő időt, és helyet biztosít.

A munka jellegű tevékenységek két nagy csoportja:

- Önkiszolgálás, a gyermek saját személyével kapcsolatos munka. Területei: testápolás, étkezés, öltözés.
- A közösség érdekében végzett munka, területei: naposság, a csoport mindennapi életével kapcsolatos munkák, az alkalmi segítségnyújtás, növény és állatgondozás, környezetvédelem.

Önkiszolgálás:

Az egészséges életmódra nevelés szerves része. A gyermekeknek, saját magukkal kapcsolatos tevékenysége. Elvégzését nem kötjük életkorhoz, de fokozatosan elvárjuk az öntevékeny részvételt, majd a teljes önállóságot mindenkitől, saját fejlődési ütemében, tempójában. Mindhárom korcsoportban nagy jelentőségű a gyermekek saját személyükkel kapcsolatos feladatainak, azok sorrendjének megismerése, felnőttek segítségével történő elsajátítása, készségszintre emelése. Tartalma: étkezés, öltözködés, testápolás. Teremtsünk olyan feltételeket, hogy a gyerekekben kialakuljon az igény az esztétikus, tiszta rendezett külső környezet iránt is. Az óvodai csoportba való beilleszkedés egyik fontos feltétele, hogy a gyermek először önmagát tudja kiszolgálni. Majd így vezet az út a közösség érdekében végzett munkához.

A közösség érdekében végzett munka:

Naposság:

A naposság közösségi megbízatás. A naposi funkció gyakorlása során a gyerekek olyan munkát végeznek, amely nélkülözhetetlen a csoport mindennapi életében. Tartalma: étkezés előtti és

utáni teendők, csoportszoba rendje, teremrendezés, foglalkozással kapcsolatos teendők. A naposi munka folyamán megtanulnak a gyerekek egymáshoz alkalmazkodni. A közösen végzett munka révén győződnek meg arról, hogy saját munkájuk része az egész csoport közös munkájának. A csoportokban változó lehet a naposok munkája, attól függően, milyen tevékenység végzésére képesek, vagy mit végeznek szívesen, illetve az óvodapedagógus mit szeretne elérni a megbízással. E tevékenység jól fejleszti a gyermekek közösségi kapcsolatait, lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása. Megélik az eredményért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét. E munka során élük meg az "én csináltam, mi csináltuk" élményét, amely segíti a szocializáció folyamatát.

A csoport mindennapi életével kapcsolatos munkák:

Vannak olyan munkafeladatok, amelyeket a gyerekek a naposi feladatokon túl, alkalmasszerűen végeznek el. Egyik része időről-időre ismétlődik, másik része esetleges. Mindezeket a feladatokat a szükségletektől, a munka jellegétől, a körülményektől függően a csapat egyidejűleg végzi, vagy megbízatásként egyes gyerekek látják el. Ide sorolunk minden olyan tevékenységet, amelyek előre tervezhetően bekövetkeznek, vagy spontán élethelyzetek teremtik meg. Tartalma: környezet rendjének biztosítása, segítség az óvónőnek, egymásnak, és a kisebbeknek, ajándékkészítés és egyéb megbízatások.

Növény és állatgondozás:

A teremben a néphagyományokhoz kapcsolódó rügyeztetés, csíráztatás folyik. Télen madáretető készítése. Gondoskodás a madarokról egészen tavaszig, amíg nem találnak élelmet.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyerekek tudják, mikor végeznek hasznos, eredményes, építő tevékenységet.
- Szívesen kapcsolódjanak be, önként vállalják a munkában való részvételt.
- Tanulják meg a munkavégzés pontos menetét.

- Becsüljék meg mások munkáját.
- A közös tevékenység alatt tudjanak alkalmazkodni egymáshoz.
- Pozitív viszony alakuljon ki bennük a munkához.

5.8. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Óvodánkban a játék, a munka és a tanulás a nevelési folyamatban egységet alkot, tehát valamennyi tevékenységi formában tanul is a gyermek.

A játékban a gyermek újraalkot, és továbbfejleszt, a műveltségi területek ötvöződve beintegrálódnak. A játék, a munka a tanulási tevékenységek kerete, formája. Alapvető módszer a játékoság. A gyermekek számára –életkori sajátosságaikból adódóan- minden külső hatás egyben tanulást is jelent. Az óvodai tanulás tehát magában foglalja a szenzoros, motoros, szociális és verbális tanulást is.

Az óvoda felelőssége, hogy a gyermek a tanulásban, a megismerésben önként, örömmel vegyen részt. Ebben, mint folyamatban alakuljon ki belső motiváltsága. A kezdeti iskolai tanuláshoz való viszonyát is ez a munka alapozza meg.

Az óvodapedagógus feladata, hogy a nevelés részévé tegye az óvodán kívül szerzett tapasztalatokból származó ismereteket is, ezeket a gyermekek életkorának, egyéni fejlettségének megfelelően használja fel munkájában.

Óvodánkban a tanulás elsősorban:

- folyamatos, egész napot átszövő, részben utánzásos, spontán játékos tapasztalatszerzés
- élményszerzésen alapuló cselekvő tapasztalatok gyűjtése,
- felfedezési lehetőségek biztosításával történik, mely a kreativitás fejlesztésére irányul
- sok-sok megfigyelés, az ebből származó ismeretek alkalmazásának lehetővé tétele
- szerzett jártasságaiknak, készségeiknek gyakorlásának biztosítása, cselekvésekben
- lehetőség nyújtása sokoldalú utánzó, mintakövető tevékenységekhez
- gyakorlati problémamegoldás

Az ismeretszerzés irányítása során feladataink:

- Motiválás a részvételre, kitartásra, az eredmény elérésére.

- Sokszínű spontán és irányított ismeretszerzési, gyakorlási lehetőség állandó biztosítása, ahol megtapasztalhatják a kutatás-felfedezés örömét.
- Gyakorlati probléma- és feladatmegoldással a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, a probléma megoldására törekvő beállítódás kialakítása.
- Értelmi képességeik (érezkelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) fejlődésére alkalmas lehetőségek, szituációk megteremtése.
- A sajátos nevelési igényű gyerekek tanulási képességeinek személyre szabott (szükség esetén a sérülésüknek megfelelő szakember által végzett), az egyéni fejlesztési tervben meghatározott fejlesztés. A nagyothalló, beszéd fogyatékos gyerekeknél a többi érzékszervvel történő megismerés képességének célzott erősítése.

6. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, RENDEZVÉNYEI

„ A valódi ünnep: az idő és az öröklét érintkezése. Igaz, csak pillanatra tarthat, órákra vagy pillanatokra, de e nélkül a „pillanat” nélkül puszta körforgásba merül vissza naptárunk.”

Pilinszky János

Az óvodában kialakított hagyományok jelentősen szolgálják a közösség formálódását. A hagyomány a közös élmény erejével hat, érdekes és örömteli, erős érzelmi átéléssel erősíti a közösséget, biztonságot ad több éven át, hiszen minden évben visszatér.

A természet évszakonkénti változásai, az ezzel összefüggő emberi munkák állandó ismétlődéssel térnek vissza, s adják az évkör ünnepeit, a jeles napokat. A gyermek koránál fogva nem értheti meg közvetlenül az ünnepek belső tartalmát, ám minden ünnepnek mégis vannak olyan sajátosságai, amelyek lehetővé teszik, hogy azok az óvodás gyerekek számára érthetővé váljanak.

Minden ünnep jellemzője, hogy rendkívüliséget, mozgalmasságot hoz a hétköznapi egyhangúságába. Minden ünnepnek sajátos, a nép szokásaiban gyökerező jelképei, szimbólumai vannak. A szimbólum a közvetlen szemlélet erejével hat, és mindenki számára elérhetővé válik az ünnep tartalma. Lényegéhez tartozik az ünnepvárás, amely egyben

örömforrás is. A rendkívüliség, a változatosság, a pompa, a várakozás izgalma, a közös öröm, mind olyan sajátosságai, melyek azt a gyerekek számára elérhetővé, közelivé teszik.

Az ünnep, nevelési eszköz, amelynek beiktatása az óvodai nevelés folyamatába nemcsak lehetséges, hanem szükséges is. Hozzá kell járulnia a gyermek sokoldalú fejlődéséhez. A nevelői tudatossággal megtartott ünnep pedagógiai hatékonyságát az adja, hogy a gyermekhez közelálló, gazdag, színes, változatos formában sok örömet, vidámságot jelent. Elsősorban tehát a gyerek érzelmeire hatva fejti ki nevelő hatását.

A pozitív érzelem olyan állapot, amely kedvező talajt teremt a gyermek minden irányú fejlődéséhez. A különböző jellegű ünnepek erkölcsi tartalmuk erejénél fogva, elősegítik a gyermek pozitív erkölcsi tulajdonságainak kialakulását. Konkrétta válik a gyermek számára a hazafiság érzése. A közös felkészülés, az élmények és a közösségi érzés elmélyítését szolgálják. Az ünnepek műsorainak tartalma és a gyermekek szépérzékének, ízlésének fejlődése között közvetlen kapcsolat áll fenn. Az ünnepekkel kapcsolatos séták, kirándulások és nem utolsósorban a vidám, kiegyensúlyozott állapot a testi fejlődést segíti.

Az óvodában a különböző jellegű ünnepeket sajátosságaiknak megfelelően különböző módon szervezzük meg. Minden csoportnak vannak saját hagyományaik, melyeket ápolnak és továbbfejlesztnek, pl. születésnapok, névnapok ünneplése, ajándékkészítés egymásnak, felnőtteknek, képeslap küldése beteg társnak, sütés-főzés, kirándulások stb.

Az egész óvodai életre ható hagyományápolás célja a természeti környezet (szűkebb-tágabb) megszerettetése és védelme, az én tudat mellett a magyarságtudat és a természetes műveltség megalapozása. Részbe a népzenevel, a népköltéssel, a népi játékokkal való ismerkedés. A magyar gyermek néphagyományon alapuló játéka tükrözi a magyar föld állat- és növényvilágát, természeti szépségeit, a magyar nép foglalkozásának tárgyait, műveleteit.

Ünnepeinket az évszakokhoz kapcsolódó ünnepkörökre bontottuk, mely szoros kapcsolatban áll a környezet megismerésére nevelés témakörével is. Óvodai környezetünkben jelen van a természetes anyagok közelsége a díszítésben, teremrendezésben.

Az adott évszak hangulata, az évkörön belüli ünnep jellegzetességei, jelképei minden csoportban megjelennek. A csoportok nevelési tervében szerepel a szülők és gyermekek ötleteit, véleményét figyelembe véve, az ünnepre való készülődés menete, az előkészületek sora, ügyelve arra, hogy minél több örömet nyújtson, már az ünnepvárás is.

Az ünnepekre a szülők bevonásával készülünk, és lehetőséget biztosítunk, az azokon való részvételükre is.

Ügyelünk arra, hogy a gyermekek szerepvállalásai önkéntesek legyenek, törekedve arra, hogy a visszahúzódóbb gyermekek is aktivizálódjanak. Az ünnepeken közvetlen, családi hangulatot próbálunk teremteni, kerüljük, hogy a szülők számára megterhelést, a gyermekek számára túlszabályozást jelentsen.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A távlatok kitűzésénél biztosítani kell, hogy a különböző örömforrások és azok jellege összefüggjön a gyerekek életkorával és a csoport sajátosságaival.
- Az óvodában megtartott ünnep kiinduló pontja, hogy a gyerekek a lehető legtöbb örömet jelentse, fejlessze pozitív érzelmeit.
- Kellemes közös élményekre támaszkodva az ünnepi és szórakozási alkalmakat hagyományossá kell tenni.
- A közös tervezésben és a feladatok megoldásában az óvónő feladata, hogy sok ötlettel tartsa ébren a gyerekek érdeklődését.
- Gondoskodni kell, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda minden napi életéből.
- A fárasztó előkészítés helyett, tevékeny várakozás előzze meg az ünnepeket.
- Fontos, hogy a gyerekek érezzék az ünnep nem csak óvodai esemény, részt veszünk szűkebb és tágabb környezetünk ünnepein is és így átélhetik, hogy mit jelent a nagyobb közösség tagjának lenni.
- A Mikulás és a karácsonyi ünnepeket ne csak az ajándékvárás, hanem az ajándék készítés öröme is előzze meg.
- A későbbiekben az ünnep közös örömét újra és újra idézzék fel, az élményeket újra élhessék.
- Gondoskodni kell arról, hogy jóval az ünnep előtt közösen tervezzék és szervezzék meg az óvodára és a szülőkre váró feladatokat, ügyelve arra, hogy ne legyenek túlságosan megterhelve.

Őszi tevékenységek:

Részvétel az iskolába lépőkkel az iskolai tanévnyitó ünnepélyen, előtte rövid búcsúzás az óvodában

Jeles napok:

- szeptember 23. Takarítási Világnap,
- október 4. Állatok Világnapja
- október 15. Nemzetközi Gyaloglónap

Termésgyűjtések közösen, ezekből barkácsolás

Tökfesztivál szervezése óvodai szinten

A csoportokban lehetőség szerint gyümölcszedés, szüret, befőzés

Időjósító napok, népi megfigyelések említése

Márton napi összejövétel, felvonulás szervezése óvodai szinten

Téli ünnepkör tevékenységei:

Az adventi időszakhoz kapcsolódó tevékenységek szervezése

Borbála napi szokások

Mikulásvárás, ünneplés

Luca napi szokások

Készülődés karácsonyra, csoportonként ünnepély

Újévvárás

Vízkereszt

Farsangi készülődés, farsangi bál óvodai szinten

Tavaszi ünnepkör tevékenységei:

Nőnap

Március 15. Ismerkedés az ünnep jelképeivel, a kopjafa meglátogatása

Jeles napok:

- március 22. Víz Világnap
- április 22. A Föld Napja
- május 10. Madarak és Fák Napja
- június 5. Környezetvédelmi Világnap

Húsvéti hagyományok: tojásdíszítés, locsolkodás

Anyák napja: ajándékkészítés, (az ajándékok átadásában számítunk az édesapák segítségére),
ünnepség csoportonként változó

Évzáró ünnepély: tanévzáró csoportonként,

Nagycsoportosok búcsúztatása, ballagás óvodai szinten

Nyári ünnepkör tevékenységei:

Gyermekhét szervezése

Népi jeles napok említése (pl.: Péter, Pál)

Aratás megfigyelése, határjárás

7. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Óvodánkat nevelő és szociális funkciója elsősorban a családdal, az iskolával és a fenntartóval kapcsolja össze a gyermekek érdekében.

Kapcsolatrendszerünket a nevelési célok és feladatok határozzák meg, ezek alapján tervezzük, szervezzük és kezdeményezzük az együttműködést.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálatok, gyermekjóléti szolgálatok, orvosi-védőnői szolgálat, művelődési intézmények, helyi egyesületek) és az óvoda befejezése után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak az adott feladatokhoz és szükségletekhez. A kapcsolatok fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik.

1. Az óvoda és a család kapcsolata

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését.

Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják

azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az eredményes nevelő–oktató munka fontos feltétele a szülőkkel való kapcsolattartás. Fontos, hogy elvárásaikat, javaslataikat, kéréseiket és véleményüket közölni tudják. Érezniük kell, hogy érdekeink közösek. A jó együttműködés feltétele, hogy a szülő bizalommal fordulhasson felénk.

Alapelveink a szülőkkel való kapcsolattartás területén:

- a szülő nevelőpartner, akinek elsőbbsége van gyermeke nevelésében
- tiszteletben tartjuk a család világnézetét
- a szülő segítséget kell, hogy kapjon ahhoz, hogy bekapcsolódhasson az óvodai életbe, alkotó javaslataival, igényeivel befolyásolhassa azt
- az óvoda kezdeményező a nyílt, őszinte együttműködésben, a konkrét kapcsolattartás módját a csoportok, óvodai dolgozók, és a szülők közössége együtt határozza meg
- a szülőnek azt kell tapasztalnia, hogy gyermekére fokozottan ügyelnek, szeretik és elfogadják őt

A kapcsolattartás formái lehetnek:

- szülői értekezletek, fogadóórák
- napi tájékoztatás
- családlátogatások
- szülő látogatása a csoportban
- munka-délelőttök
- ünnepségeken való részvétel
- közös kirándulások, tevékenységek szervezése

A szülőket a Szülői Munkaközösség képviseli, velük az óvoda vezetője tartja a kapcsolatot.

2. Az óvoda és az iskola kapcsolata

Az óvoda és az iskola kapcsolattartása fontos a gyermekek zavartalan iskolakezdése érdekében. A kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak megismeréséhez, megértéséhez. Konkrét terv alapján szervezzük a közös együttműködést.

Kapcsolattartási formák:

- iskola, óvodalátogatások, tapasztalatcserék
- közvetlen kapcsolattartás az alsós tanítókkal

- iskolai beilleszkedéssel kapcsolatos tapasztalatok megbeszélése
- konzultáció az óvodai nevelés sajátosságairól
- visszacsatolás a partneri igény/elégedettség mérés eredményeiről

3. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata

Szoros kapcsolatot ápolunk városunk önkormányzatával. Az önkormányzat tiszteletben tartja a nevelőtestület szakmai önállóságát. Anyagi lehetőségétől függően támogatja az óvoda kezdeményezéseit. A fenntartóval való kapcsolatunk leginkább hivatalos, problémáink megoldását az együttműködés jellemzi.

4. Az óvoda és a művelődési intézmények kapcsolata

A Művelődési Házban bemutatásra kerülő gyermekműsoroknak, kiállításoknak rendszeres látogatói az óvodásaink.

A gyermekkönyvtár rendezvényein, a kiírt pályázatokon rendszeresen részt veszünk.

5. Kapcsolatok az egészségügyi intézményekkel

A védőnővel és az óvoda gyermekorvosával folyamatos és az előírásoknak megfelelő kapcsolatot tartunk. A fogorvos évente szűrővizsgálatot, ill. óvodánk gyermekorvosa egészségnevelő lábboltozat-és gerinc-deformitás szűrést végez. A védőnő havi rendszerességgel végzi e gyermekek vizsgálatát, partnerként működik közre az egészségvédelemmel kapcsolatos programjainkon.

6. Szakmai szervezetek:

Szükség esetén igénybe vesszük a Nevelési Tanácsadó szolgáltatásait. Pl. iskolai alkalmassági vizsgálat, logopédus.

Rendszeres kapcsolatban állunk a város többi óvodájával. Közös rendezvényeket, programokat szervezünk. Részt veszünk a társintézményekben szervezett továbbképzéseken.

7. Helyi egyesületek:

Szoros, kölcsönös együttműködő kapcsolatban vagyunk a helyi egyesületekkel.

Kapcsolattartás formája: hagyományörzés és teremtés, rajzpályázat, rendezvényeken való részvétel.

8. GYERMEKVÉDELEM

„Az egész gyermek olyan, mint egyetlen érzékszerv, minden hatásra reagál, amit emberek váltanak ki belőle. Hogy egész élete egységes lesz-e vagy sem, attól függ, hogyan viselkednek a közelében.”

Rudolf Steiner

A gyermekvédelmi munkánk törvényi háttere és meghatározója, az 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról. A törvény biztosítja a gyermekek egészséges testi, lelki, szellemi fejlődését.

Óvodánkban a gyermekvédelem alapja az óvodás gyermek alapos ismerete. A gyermeki jogok védelmét, óvodánk fontos feladatának tekinti, melyben minden dolgozó részt vesz a maga kompetenciájában az óvodai gyermekvédelmi felelős koordinálásával.

Tapasztalataink szerint több család küzd:

- rossz lakáskörülményekkel,
- megélhetési gondokkal,
- életvezetési problémákkal,
- házastársak közötti összhang hiányával,
- kulturáltság, műveltség, neveltetés hiányával.

A gyermekvédelem célja óvodánkban:

- A társadalmi különbözőségekből (családok anyagi lehetőségei, kulturáltság, emberi kapcsolat) adódó hátrányos megkülönböztetés kialakulásának megelőzése
- A gyermekek törvénybe foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez segítségnyújtás.
- A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség megelőzése, okainak feltárása és megszüntetése
- A gyermekek problémáinak felismerése.
- Prevenció alkalmazása.

A gyermekvédelem az óvodai munka szerves része, és minden gyermekre megkülönböztetés nélküli gondoskodást jelent.

Ez a tevékenységünk elsősorban pedagógiai jellegű.

Intézményünk közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében. Együttműködik a Gyermekjóléti Szolgálattal, ill. a Gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A gyermekvédelem látókörébe kerülés okai:

- A gyermek családi körülményei, és a szociális helyzete miatti jegyzői védelem. (hátrányos helyzetű gyermekek)
- Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülés.
- Egészségügyi okok (testi fejlődésben való elmaradás stb.)
- Gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmény (gyermekbántalmazás stb.)
- Sajátos nevelési igény a szakértői és rehabilitációs bizottság véleménye alapján

Feladataink:

1. A gyermekek helyzetének szocio-kulturális téren való feltérképezése, a család helyzetének megismerése, szociális ellátások számbavétele
2. A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek számának felmérése, a helyzet típusának, súlyosságának meghatározása a gyermekvédelmi felelőssel
3. Hátrányos helyzet csökkentése
4. Segítségnyújtás, együttműködés, a veszélyeztetettség megszüntetésében
5. Javaslatétel, konzultáció a szakszolgálatokkal (védőnő, gyermekorvos, gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Központ, Gyámhivatal) és a gyermekvédelmi felelőssel
6. A nyilvántartásba vett gyermekek fejlődésének, helyzetének figyelemmel kísérése
7. A családdal való folyamatos kapcsolattartás. A családot, gyermeket megillető kedvezményekhez való hozzájutás elősegítése

A gyermekvédelmi felelős az óvodapedagógusokkal szorosan együttműködve, évente elkészíti nyilvántartását.

Nagy körültekintéssel, mindig a gyermek érdekeit szem előtt tartva, a legnagyobb tapintattal jár el az egyes ügyekben. Igénybe veszi és koordinálja az óvodapedagógusok, az óvodavezető és a hivatalos szervek munkáját.

A gyermekvédelmi felelős munkaköri leírását az SZMSZ tartalmazza.

9. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE

Intézményünk Alapító Okiratában meghatározott egyik szakfeladat: a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése. Speciális személyi és tárgyi feltételeket igénylő, sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése, a szakértői és rehabilitációs bizottság véleménye alapján: mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem, vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igény mértékét, az integrálhatóságot a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye határozza meg.

A Nemzeti Köznevelésről szóló törvény 47.§ (1) szerint: „A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.”

Óvodánk csoportjaiban vállaljuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését az Alapító Okiratunkban megjelölt szakfeladatnak megfelelően, és a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése (1.sz. melléklet a 2/2005. (III.01.) OM rendelethez) irányelvekben megfogalmazottaknak alárendelve, valamint a Nemzeti Köznevelésről szóló törvény adott előírása szerint.

Elveink:

- Az óvoda nevelőtestületének minden tagja egyaránt szeretne hatékony segítséget nyújtani a sajátos segítségre szoruló gyermekeknek, és ezáltal a családoknak is.
- Hisszük és valljuk, hogy a pedagógus a viselkedésével, empátiájával példaként áll a gyermekek és a szülők előtt. A pozitív érzelmi viszony, a szeretet, a tolerancia, a türelem, a másság elfogadása, és a kölcsönös bizalom az egyetlen út minden kisgyermek felé.
- Arra törekszünk, hogy a törődést, a szeretetet következetesen minden nap érezzék a szülők és a gyermekek egyaránt.

Célunk a befogadó nevelésben:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének megszervezése.
- A sajátos nevelési igényű gyermek illeszkedjen be a csoportba, a csoport fogadja őt be, a közösség hasson rá húzóerőként.
- A többségi gyermek és felnőtt közösség az együttélés során olyan humán értékekkel gazdagodjon, mint pld. az elfogadás, tolerancia, segítőkészség, és értékelődjön fel az egészség, mint érték.
- A felzárkóztatás, az egyénre tervezett fejlesztés sikeres megvalósítása, a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentése.
- Az egészségügyi és pedagógiai rehabilitáció, rehabilitáció megvalósítása.

Feladatunk:

- A védettség atmoszférájának megteremtése, teljes elfogadása, szeretetteljes, támogató hozzáállás és légkör biztosítása.
- A szakmai kompetencia megszervezése, további folyamatos fejlesztése a nevelőtestületben.
- A gyermekek fejlesztéséhez, fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.
- Egyéni fejlesztési tervek készítése során a gyermek fejlődését a leghatékonyabban segítő változatos, az adott szükséglethez igazodó módszerek, eljárások kiválasztása, beépítése a mindennapi nevelőmunkába.
- Megtalálni és igénybe venni a külső-belső szakmai segítők munkáját.
- Továbbképzéseken való részvétellel, ill. önképzés során elsajátított ismeretek, szakmai tapasztalatok minél hatékonyabb szintű beépítése a gyermekek mindennapi fejlesztő munkájába.

A fejlesztés tartalma: a sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésében a befogadó szemlélet alapelvei szerint:

*„Az elfogadás mércéje az, hogy valaki mennyire hajlandó a saját értékén emberi számba venni egy sérültet, s mennyire hajlandó beengedni abba a világba, amelyikben valamennyien élünk”
(Zsebe-Bíró)*

Minden gyermek speciális. Az óvó nének nem az átlaghoz igazodnak, hanem minden gyermek egyedi, csak rá jellemző sajátosságaihoz. Bármely gyermeknél előfordulhatnak problémák, amelyek a tanulás természetes velejárói, nem kizárólagosan az egyénből fakadó gyengeség tünetei. A speciális megsegítés igénybevétele felfogásunk szerint minden gyermek joga. Kiterjed az önismeret, a megismerési technikák, a differenciált bánásmód és az együttműködés biztosítására.

Az integrációt nevelőtestületünk felvállalta. Az integrálhatóság azonban minden esetben egyéni döntést igényel, figyelembe véve az összes körülményt. A sajátos nevelési igényű gyermek befogadása, segítése nem jelenthet túlzott terhet a csoportban élő gyermekek, felnőttek számára.

A szakértői és rehabilitációs bizottság a szakvéleményében pontosan meghatározza a fejlesztési területeket, mennyiséget és a szükséges eszközöket:

1. Látássérült gyermekek

Esetükben a korrigáláson van a hangsúly. Segíteni kell a gyermek részvételét a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést.

Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeretet, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása. Fejlesztésükhöz speciális optikai eszközök szükségesek, és tiflopedagógus (látásjavító). Különös gondot kell fordítani a testtartási hibák megelőzésének, a helyes testtartás megtanításának, és az ehhez szükséges eszközök biztosításának. Mivel a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja a gyengén látó gyermek gondolkodás-, és beszédfejlődését, ezért kiemelten fontos a gyermeket körülvevő környezet vizuális megismertetése. Ennek területei: látásnevelés, nagymozgás, térbeli tájékozódás, finommozgás, látás-mozgáskoordináció fejlesztése.

2. Hallássérült gyermekek:

A hallássérült gyermekek a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása és ezek fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Az anyanyelvi kommunikációs nevelés fejlesztése különös jelentőséggel bír. Az érthető kiejtés, a jó artikuláció segíti a hallássérült gyermeket. Meg kell tanítani a gyermeket a szájról olvasásra. A hallás fejlesztése, a hangos beszéd aktív használatának építése, a grafomotoros készségfejlesztés és a diszfázia prevenció a fejlesztési feladat, a nyelvi kommunikáció rendszerében. Fontos, hogy a gyermek felé közvetítsük a megértést, megértetést. Az enyhe fokban hallássérült – nagyothalló – gyermekek az emberi beszédhang, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek. Általában beszédfejlődésük késve indul meg, de spontán. Esetenként azonban speciális segítségre van szükség. Fejlesztésükben nagy hangsúlyt fektetünk a nyelvi kommunikáció fejlesztésére: a beszéd indítására a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítésére, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építésére, a beszédérthetőség folyamatos javítására. Így a nagyothalló gyermekek igaz, hogy különböző mértékben, de megközelítik halló társaik nyelvi teljesítményét. Fejlesztésük a szurdopedagógus segítségével, egyéni fejlesztési terv alapján történik, egyéni vagy kiscsoportos formában.

3. A beszéd fogyatékos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek (megkésett beszédfejlődés, centrális dyslalia, súlyos orrhangzóság stb.).

A fejlesztésben odafigyelünk az anyanyelvi fejlettség emelésére, a beszédszervek erősítésére, a beszédhangok tiszta ejtésére, szókincsbővítésre, az utánzóképeség erősítésére. Az anyanyelvi nevelés középpontba helyezésével, speciális terápiákat alkalmazó intenzív, komplex – az életkori sajátosságokat, a játékosság elvét mindenkor szem előtt tartva – nevelési környezetben valósítjuk meg. A gyermek beszédfejlődését segíti: az anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció, a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése, valamint a speciális terápiák (diszlexia – prevenció, grafomotoros fejlesztés, stb.). A fejlesztést logopédus szakember végzi egyéni vagy kiscsoportos formában.

4. Értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztése a többi gyerekkel együtt, gyógypedagógus segítségével történik.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermekeknél fontos a korai fejlesztés. Óvodában fokozottan figyelni kell a rendszerességre, az utánzás lehetőségére, a gesztussal kísért, egyszerű szóbeli utasításra, a művészeti tevékenységek alkalmazására, és a sok gyakorlási lehetőségre.

5. Az autista, autisztikus gyermekek

Társas viselkedésük a kommunikáció és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodását jelenti. Jellegzetes viselkedési tüneteket mutatnak.

Az autizmus spektrumzavaros gyermeket minél hamarabb rehabilitációs terápiában kell részesíteni. Ezáltal a kóros viselkedés kialakulása megelőzhető, a fejlődés evidenciája enyhíthető. A szociális interakció, a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetek erősíthetők. Azonban, ha a korai speciális terápia kimarad, az óvodai fejlesztés fő céljai: a viselkedésproblémák, viselkedés-, és gondolkodási képességek, a korai elemek, készségek kialakítása (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás).

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autisztikus gyermeknél is elsődleges feladatunk a kommunikációs, szociális és kognitív rehabilitációs terápia. Az autisztikus gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

A gyermekek fogyatékosága szerint azok a gyermekek vehetők 2 gyermekként számításba, akik:

- beszéd fogyatékosak, és enyhe értelmi fogyatékosak,
- a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenessége áll fenn,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdenek.

3 gyermekként vehetők számításba:

- testi, érzékszervi, és középsúlyos értelmi fogyatékosok,
- autista, halmozottan fogyatékos gyermek.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság véleménye. A sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés. Ezt az integrációt, együttnevelést vállaló intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget.

Az eredményes integrálás:

a.) Személyi feltételei:

A gyermekek egyéni igényei, fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus terapeuta.

Feladata: a gyermek segítésén, fejlesztésén túlmenően a fejlesztő óvodapedagógusok felkészítése.

Sajátos teendői: az ellátások tervezése, a folyamatos tanácsadás úgy az óvodapedagógusok, mint a szülők részére.

Továbbá az új Köznevelési Törvény értelmében gyógypedagógiai asszisztens.

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus. Aki együttműködik a különböző szakemberekkel, betartja az iránymutatásokat, a javaslatokat beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése akkor sikeres:

- ha a speciális szükségleteknek megfelelően támasztott követelmények és elérendő nevelési-tanítási céljaink megvalósulnak – ezáltal megteremtjük az erre rászoruló gyermekek számára az esélyegyenlőséget.
- ha a sérült gyermekben fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra

törekvés, az érzelmi élet, és az együttműködés.

- ha a sérült gyermek szülei bizalommal vannak az óvoda kollektívája iránt, együttműködőek.
- ha a gyermek beilleszkedik a közösségbe, a közösség pedig befogadja, segíti az egyéni fejlődési sajátosságaihoz igazodva.
- ha a többségi szülői közösség támogató, elfogadó.

b.) Tárgyi feltételei:

- speciális eszközök a gyermekek sérülés típusának megfelelően.
- a gyermek igényeihez igazodó környezet

Tehetségnevelés az óvodában

Tehetség fogalma:

A tehetség fogalma ebben az életkorban még a potenciál, a lehetőség értelmében jelenik meg. Bizonyos kiemelkedő speciális képességek természetesen már óvodáskorban megjelenhetnek, például a zene, matematika, vizuális, mozgás területeken. Kiteljesedése, kibontakozása csak több évvel később várható. Az óvodás gyermekek vonatkozásában tehetségigéretről, tehetséggyanúról, tehetségcsíráról, tehetségre utaló jegyekről beszélhetünk.

Az óvodai tehetséggondozás legfőbb célja:

az egyes gyermekek kiemelkedő képességeinek felismerése, kibontakozási feltételeinek megteremtése.

Tehetség jegyek:

- **átlag feletti általános képességek,**
(magas szintű elvont gondolkodás, fejlett anyanyelvi képességek, jó memória, hatékony információfeldolgozási stratégiák)
- **átlagot meghaladó speciális képességek,**
(nyelvi, zenei, matematikai-logikai, vizuális-téri, testi-mozgásos, szociális-interperszonális, intraperszonális.)

- **kreativitás,**
(problémaérzékenység, a problémák újradefiniálása, a gondolkodási műveletek hatékony alkalmazása, a gondolkodás rugalmassága, eredetiség)
- **a feladat iránti elkötelezettség**
(érdeklődés, versenyszellem, kitartás, emocionális stabilitás)

Az óvodapedagógus feladata:

- A kreatív önkifejezés lehetőségének biztosítása
- Művészeti tevékenység gyakorlásának gazdag színtereinek megteremtése.
- Egyénenkénti differenciálás
- Változatos tevékenységek kínálása
- Érdeklődés alapján, tevékenység választás biztosítása
- Gazdag élményszerző programok szervezése a mindennapokban

A tehetséggondozó pedagógus főbb jellemzői:

- Kreatív gyermeket csak kreatív pedagógus tud fejleszteni ezért a vele foglalkozó pedagógusnak is rendelkezni kell ezzel a tulajdonsággal
- Értőn kell figyelni a gyerek megnyilvánulásait. Jól informálnak kell lenni ahhoz, hogy a gyermek hol tart, milyen képességekkel rendelkezik. Tudnia kell, hogy esetleg miből van lemaradása, miben kéne neki segíteni.
- Hatékony az oktatás-nevelés során, s ez nem önmagában a tantárgyi tudásán, végzettségén, tanítási módszerén múlik, hanem - a személyiségét is beleértve – egy komplex összhatáson, amely segítségével eredményes tud lenni.
- Ő az ismereteknek egyik lehetséges forrása, hiszen jómaga is továbbképzi magát.
- Személyiségében a másokra való odafigyelés, a visszavonulás és a segítségadás képessége kerül előtérbe, miközben a háttérből történő irányítás megkívánja a belső erővel rendelkező, hatni tudó, szuggesztív személyiséget.
- A gyerekek sok viselkedésformáját elfogadhatónak találja.

- Rugalmas, kevésbé ítélkező. A tehetséges gyermekek általában az átlagtól eltérő tulajdonságokkal rendelkeznek, ezért a pedagógusnak nagyfokú rugalmasságának kell lenni.
- Nagy a tűrőképessége.
- Nem akarja a jóról és a rosszról vallott saját elképzeléseit másokra ráerőszakolni.
- Nem külsőleg akar koordinálni, vele együtt akar tevékenykedni, bevonni őt is a tevékenységekbe, erősíteni személyiségét, felkészíteni, hogy testileg, szellemileg egészséges kreatív felnőtt váljék belőle.
- Emberi kapcsolataiban általában is elfogadó. Tolerálnia kell a tehetség esetleges magatartásbeli eltéréseit. Türelemmel, megértéssel kell terelgetnie a helyes út felé.
- A jó pedagógus arra is odafigyel, hogy a diákja képes legyen a társadalmi együttműködésre, a csoportban való mozgásra, kommunikálásra.
- A pedagógus feladata az is, hogy erősítse önbizalmát, sikerélményhez juttassa diákját, motivációt nyújtva a további munkához.
- Többször is előfordulhat, hogy „felfedező útján” valamely feladatnál elakad a gyermek, ezért segítőkészség is kell, hogy jellemeze a velük foglalkozó pedagógust.
- Nyitott fülekkel kell, hogy rendelkezzen. Mindig komolyan kell venni a gyermek kérdéseit, javaslatait.
- Tananyag kiválasztásakor figyelembe veszi a fokozatosság, egymásra építettség és differenciálás elvét, valamint a gyermekek életkori sajátosságait. A gyermekek számára folyamatosan biztosítja a valódi kihívásokat, egyéni érdeklődésre építve és változatos szervezeti formákat alkalmazva.
- Hatékony teljesítményértékeléssel, a pozitív énkép kialakítását ösztönzi.
- Különböző versenyeken való megmérettetéssel a gyermekeket sikerélményhez juttatja, hogy élvezzék tudásuk gyümölcsét.
- Elég időt ad a játékokra, hogy kikapcsolódjon, más dolgokkal is foglalkozzon, hogy újult erővel vethesse be magát ismét a tanulásba.
- Jó kollegális viszonyokat kell kiépítenie a tehetséges gyermek érdekében. A tehetség gyengébb képességeinek fejlesztése a pszichológus és fejlesztő pedagógussal való összehangolt munkát igényli, hogy át tudják hidalni a részterületek hiányosságait.

Családdal való együttműködés

Nem csak a kollégákkal kell az együttműködés, hanem a szülőkkel is jó kapcsolatot kell építeni. A harmonikus családi légkör és az optimális otthoni környezet maximálisan hozzájárulhat a gyermeki tehetség széleskörű kibontakozásához. Nincs hatékony tehetségfejlesztés a szülők közreműködése nélkül. A jó család felerősíti a pozitív, fejlesztő tendenciáit, a rossz körülmények pedig gyengítik azt.

A tehetség felismerése után fontos a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás:

- információcsere, együttműködés célok tisztázása, egyeztetése,
- a fejlődés közös értékelése,
- pedagógus, pszichológus tanácsa, módszertani segítségnyújtása,
- a gyerek érzelmi támogatása, elfogadása, odafigyelés,

A kapcsolattartás színtere lehet: szülői értekezlet, egyéni konzultáció, családlátogatás, tanácsadás, stb. Az együttműködést mindig a pedagógusnak kell kezdeményezni.

10. AZ ÓVODA NEVELÉSI MUNKÁJÁNAK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Az ellenőrzés fő feladata, nevelési programunk funkcionális működésének vizsgálata. A helyi nevelési program és a megvalósulás összehasonlítása, a feltételrendszer átgondolása.

Célja:

- a visszacsatolás,
- a változások érzékelése a kiinduláshoz képest,
- esetleges tervmódosítás vagy megerősítés,
- az elmozdulás szükségességének feltárása.
- a pedagógiai munka színvonalának emelése.
- Innovációs folyamat biztosítása.

Az ellenőrzés lehetőséget ad az elismerésre és a jutalmazás módszerének alkalmazására.

Az ellenőrzés folyamata:

- információk gyűjtésével kezdődik,
- az információk elemzésével folytatódik,
- majd a következtetések levonásával végződik.
- Az ellenőrzés fontos része önelemzés, önértékelés.

Az intézményi szintű ellenőrzésért az intézményvezető a felelős.

Az intézményvezető mellett az intézményvezető helyettes, valamint az óvoda nevelőtestülete vesznek részt.

Az óvodában folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját az óvoda dokumentumai képezik.

A csoportokban folyó pedagógiai munka **ellenőrzésének adminisztrációs alapját:**

- a csoportnaplók,
- az óvónők által készített kerettervek, fejlesztő tervek,
- a gyermekek fejlődéséről készült jegyzetek alkotják.

Az ellenőrzéshez szükséges információk alapja az óvónőkkel folytatott **beszélgetések**, nevelési helyzetekben alkalmazott **eljárásaik megfigyelése**, a **gyermekekről szerzett ismereteik** és **problémaérzékenységük**.

- A gyermekek viselkedésében tükröződik az óvodapedagógus munkája. Az óvodapedagógus-gyermek kapcsolatán múlik az óvodában eltöltött idő hasznossága. Minden gyermek megkülönböztetett figyelmet vár el óvodapedagógusától. Az odaadó, bizalmat sugárzó óvodapedagógushoz ragaszkodnak a gyerekek, jól érzik magukat, vidámak, mozgékonyak.
- Másik jelzőrendszer a szülő. Ha nyugodt lelkiismerettel távozik reggel az óvodából, ha szívesen támogatja gyermeke óvodapedagógusát munkájában, ha a szülői értekezletek népszerűek, ha a szülők nyitottak és közvetlenek – jól működő a nevelői partnerkapcsolat. Szívesen kapcsolódnak be az óvoda tervező – szervező munkájába.

Az ellenőrzés, értékelés feladata:

- A pedagógiai értékek megtalálása, megerősítése, elterjesztésük (megbízás előadásra, felkérés bemutatóra, team vezetői-, mentori javaslat, továbbképzés).

- Intézményen belüli bemutatók szervezése: egymás módszereinek, új ötleteinek megismerése, tapasztalatok gyűjtése
- Szakmai tanfolyamok, tréningek, speciális szakképzések: pedagógiai ismereteink felújítása, új ismeretek megszerzése
- Nevelési értekezletek, munkamegbeszélések: a tapasztalatok, és a megszerzett új ismeretek átadása, információáramlás
- Az előforduló hibák javítása, hiányok pótlása, javaslattétel, segítségnyújtás, feladat meghatározás (javaslat önképzésre, továbbképzésre, szakirodalom ajánlás).

11. ÉRVÉNYESSEGI RENDELKEZÉSEK

Az átdolgozott helyi nevelési program érvényességi ideje 2024. január 24-től visszavonásig.

A program felülvizsgálatának és módosításának okai:

- Jogszabályváltozás
- Aktualizálás
- Intézményi értékelés eredményeinek beépítése

A helyi nevelési program nyilvánossága:

- Az intézmény honlapján elérhető
- Az óvodavezető irodájában megtalálható
- Minden csoportban megtalálható

A programot átdolgozta az óvoda nevelőtestülete 2024-ben.

Elfogadta és jóváhagyta Komárom Város Képviselő Testülete

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A pedagógiai program módosítását készítette:

Dátum: 2024.január 17.

Gyórfy Tünde Anita igazgató

Mezei Zsuzsanna igazgató-helyettes

Albert Józsefné, Gyórfy Monika, Paupa Judit, Sárközi Imréné, Takács Ilona Andrea,

Zsámboki Judit óvodapedagógusok

.....

nevelőtestület nevében

A Pedagógiai program módosítását elfogadta és jóváhagyta Komárom Város Képviselő

Testülete

Dátum:

.....

a fenntartó nevében